

7

R. Simon

1

קולך מורג ענה דהייז ריין ע-3

טעם כזיקר (3)
(ויזא מן האסור)

רפ"ה חיים הלוי מולומייציק מבריסק זצ"ל

בענין תערובות

→ אדות שתי קדירות של בשר, אחת של יהודי ואחת של אינו יהודי שנתערבו ואח"כ ולא ידענון אם היה ס' מה דינו. והנה לכאורה שתי קדירות של בשר שנתערבו והיו מין במינו, ובנשפך ולא נודע אם היה בו ס' הרי הדין זה מפורש ביו"ד סי' צ"ח פ' ב'. מין במינו שנתערבו ונשפך ולא נודע אם היה בו ס' אם לאו, [אם נודע שהיה היחוד] הרי זה מותר, [דמיון במינו מדאורייתא בטל ברוב, כיון שאינו נותן טעם, אלא מים הצריכו ס', הלכך כיון שנודע שהיה רובו היתר רק הסמך אם היה ס', ה"ל ספיקא גן ולקולא, כמובא גם בבאר היטב, שם] עיין שם. אמנם זה אינו, דהרי הבשר של נכרי אי הנכרי לא מלח ליה, וא"כ הרי זה מין בשאינו מינו דדם ובשר הוי מין בשאינו ג. כמו שכתבו האחרונים ז"ל, ובנשפך הוי ליה ספיקא דאורייתא ואסור, כמו שכתב י"ד סימן הנ"ל [שאם נתערב בשאינו מינו ונשפך שאין יכולין לשער, אפי' נודע שהיה בו היתר, אסור]. ואין להקשות סוף סוף הוי ליה דם שבשלו ודם שבשלו קי"ל דרק דבנו אסור, וא"כ הוי בנשפך שוב ספיקא דרבנן? אך באמת משום הא לא אריא, דהרי י"ו הביא בשם הת"ח בסיומן הנ"ל ס"ק ה' דזיכא דיש לו עיקר מדאורייתא ג"כ אסור נשפך, ובודאי דם הרי עיקר איסורו מן התורה.

ועל זה אמר הגאון רבינו ר' חיים ז"ל, דבלאו הכי הוא אסור, דנהי נמי דם שבשלו גא דרבנן, כל זה הוא בנוגע לאיסור דם, אבל הכא דהאי בשר של נכרי בודאי הוא נבלה או טריפה, מאי מהני בדם זה הבשול, דלגבי איסור נבלה או טריפה אשר בדם, בודאי אחר הבישול הוא כמו קודם הבישול, דלא מהני הבישול רק לאיסור דם ולא לאיסור אחר. ואל תקשה לך מדברי התוס' בפסחים דף כ"ב ע"א בד"ה והרי דם וכי' ז"ל שם משמע דם לא הוי בכלל בהמה, מדלא משני כשהותרה בהמה (וזיינו נבלה) דמה נמי הותרה עב"ל, הרי חזינו מדברי תוס' אלו דדם לא הוי בכלל נבילה, ואין על דם איסור נבלה? ואמר רבינו הגאון ר' חיים זצ"ל, דזה אפשר לומר כן דוקא באיסור נבילה, משום שהרי נבלה היא נעשית בשעת מיתתה, כמו קלקל בשחיטתה וכדומה, ושפיר יש לומר דעל הבשר חל האיסור נבלה ועל הדם אינו חל, אבל באיסור טריפה — בודאי שוה הדם עם הבשר, משום דטריפה אינה נעשית דוקא בשעת מיתתה, כי גם בחיים כבר נעשית טריפה, נהים הרי הוא נתהוה מן הבשר, ממילא הוי ליה הוצא מן הטריפה ואסור, כמו הוצא מן ה"מא טמא, ובנשפך הוה ליה ספיקא דאורייתא ואסור ודריק.

* קטע זה מתורתו של גאון ישראל הגר"ח זצ"ל נמסר לנו ע"י הרב משה צבי גריה שליט"א מצאנז' בעובונה של הרב אברהם אפרים רובינא ז"ל, הרב רובינא הקדים לקטע זה את הדברים הבאים: "אנכי זכיתי להכיר היטב את הרב הגאון הצדיק וקדוש ר' מגחם מענדיל הו זצ"ל זצ"ל וז"ל: "אנכי בקי' נעוין סלך צערניגאון ברוסיא, אנכי הייתי רב ואנ"ד בעיר באבראניצ'י הסמוכה לענין מלכה שהוא היה גאון נמרץ, הוא היה יד-מינו של האדמו"ר רש"ב שניערזאון זצ"ל דומ"ר מליובאוויץ' ... הוא היה מקורב עם רבינו הגאון ר' חיים מבריסק זצ"ל, והיה מפלפל ב"אדות ענינים אחרים ואחד הענינים אודות...".

הזכרים מועהקים בדיוק כלשונו של הרב רמ"מ חו, מראה מקומות, ופעמים ביאור למוצאות יינו בסוגרים מרובעים.

חודיה, שנה דביעית, ג' ג—ד (לט—מ), סיון—תמוז תשל"ב

הדבר המעמיד הוא לא הכשר אלא הענוייים, והענוייים הוא הלא יצא מבשר כרס הבהמה מחיים, שהרי לאחר מיתה אין גוף הבהמה יוצר עוד שום משקאות, וא"כ יש לומר דאותר המשקה שיצא מכרס הבהמה בחיי הבהמה — אין בו איסור, דומיא דחלב ומימי חלב וחלב זכר, וא"כ קשה, מ"ט אסרינן גבינה שהועמדה בעור קיבת נבילה, והלא אסורין גבינה שהועמדה מעמיד, והדבר המעמיד — משקה הרעניין — היתר הוא, מאחר שיצא מגוף הבהמה בחייה. וקושיא זו הביא הרמב"ם (סי' פ"ז ס"ק ק"מ).

ז. בהגדרת בשר

והנראה לומר ביישוב קושיא זו עפ"י משל מזלי דם, דהנה קיי"ל [כתוס' חולין (יד.) ד"ה ונסבין] דדם האברים שלא פירש מותר, דכל

(5) ועפ"י פשוטו נראה דהיינו דוקא בענוייים הנפלט מבשר הכרס, ועומד על פני בשר הכרס, דכל כה"ג חשיב כעדיין לא פירש מן הבשר. אבל בענוייים (הנקרא טריקסאון) הנפלט מהפענקריע"ס שעבר אח"כ לכרס, שכבר נפרד וגפרש ממקומו (מהפענקריע"ס) מחיי הבהמה, אף שהבהמה כעת היא נבילה, נראה דאין בו איסור כלל, דגם זה נכלל בהיתר דקרא דארץ זבת חלב ודבש, וכנ"ל. ואם הטריקסאון בא מבהמה טמאה, פשיטא דאסור כחלב בהמה טמאה וכדין כל היוצא מן האסור.

(6) ושמעתי שפעם אירע שהג"ר אליעזר טעלזער השתתף בתזונת אחד מבני הגר"ח מבריסק וכשחזר לטעלו אמר לחכמי ישיבתו שהרב מבריסק יודע באמת ללמד, כי אירעה שאלה בעניני אר"ה, והורה הגר"ח כהלכה בטוטר"ר. ומעשה שהי' כן היה, שכמה בעה"ב כשלו בשו' בביתיהם לסעודת החתונה, ובכית אחד מהם היוה מונחת חתיכת בשר טריפה שקנו מהקצב על מנת להאכילו להתחולל. ועפ"י טעות, ודוק המשרתת את חתיכת הבשר הטריפה אל תוך הקדירה אשר בה היו מבשלים את הבשר הכשר, וכעת אינם מכיירים איתו חתיכה היא הכשר ואיתו הטריפה. והיות שכמה וכמה חתיכות היו בקדירה — חתיכות גדולות וגם

זמן שלא פירש דיינינן על הדם כאילו הוא חלקי-עצמי מהבשר. [נדומיא דהחלק הצלול שכרם שלא הופרד מהחלק האדום, ומימי החלב שלא הופרדו מהחלק החלבי, וכל ההלכות שהזכרנו. וה"נ יש לומר לענין משקה הרעניין הזב-מכרס הבהמה, דמאחר שנמצא על פני בשר הכרס מבפנים ולא נפרד עדיין מן הבשר⁵, דינו כחלקי-עצמי מבשר הכרס, וכשמעמיד חלב בעור קיבת נבילה ועושהו לגבינה, אין אומרים שהרעניין שהעמיד הוא משקה של היתר, ובשר הנבילה הרי לא פעל את ההעמדה, אלא דנים על משקה הרעניין כאילו הוא חלקי-עצמי מבשר הנבילה, ושפיר יש עליו ג"כ איסור נבילה⁶. אבל בהעמיד חלב הנמצא בכרס הנבילה, הרי ככה"ג, הרעניין שפועל את ההעמדה כבר פירש מעל פני בשר הכרס מחיי הבהמה קודם

קטנות, והקדירה גדולה היתה, הי' בלתי-אפשרי לעמוד על הדבר אם הי' שמה ששים כנגד חתיכת הטריפה או לא. והורה הגר"ח, דאף ובשר כבשר הוא מין כמינו, ולא בעי ששים אלא מדרבנן, ובכל כה"ג מחיידים בספק ששים, (כמבואר ברס"י צ"ח), מכ"מ כאן הבשר הטריפה אשר היתה מיועדת לאכילת החתול הרי בודאי לא נמלת, והרי הדם שבו שהתערב בשאר הבשר שבקדירה הוא כבר מין בשאינו מינו, ומאחר דבמבש"מ בעינן ס' מדאורייתא, צריכים להחמיר בו בכל ספק ששים. ואף דקיי"ל דם שבשלו דרבנן, כזה חידש הגר"ח, דהיינו דוקא דם מבהמה כשרה, אבל בעובדא זו, הרי המדובר הי' בחתיכת בשר טריפה, וכרם מבהמה טריפה, גוסף על איסור הדם שיש כאן, הרי הדם הזה אסור הוא מדאורייתא גם מתורת יוצא מן האסור, וכחלב בהמה טמאה וחלב טריפה, וממילא בספק ששים במבש"מ צריכים להתמיר. (וכ"ה בסדר הנהגות אר"ה להפרמ"ג, סדר ב', אות מ"א.) ואף ההוסי' בפסחים (כב.) ד"ה והוי דם הוכיחו, דם אינו בכלל בשר, ודם נבילה אין עליו איסור נבילה אלא איסור דם בלבד, בזה חילק הגר"ח בין נבילה לטריפה, דכמ"ש חתוסי' ביצה (ו.) ד"ה ביצים לחלק ולומר, דביצת טריפה אסורה מדאורייתא מטעם

שנתנבלה, ומאחר שלא היה דינו כבשר בשעה שנתנבלה הבהמה, אין עליו איסור כלל, ורעניין זה דינו כחלב זכר וכמימי חלב הנ"ל, שאין א"י יוצא מן האסור נהוג בשום אחד מהדברים היוצאים מן החי (המותר).

ח. בהגדרת שאור

ועגמ' ע"ז (סח.) שהובאה המשנה ממס' ערלה, שאור של תרומה או של כלאי הכרם שנפלה לתוך העיסה והחמיצה, אם אוסר את

יוצא מן האסור, שהרי גדלה באיסור, אבל ביצת נבילה א"א לאוסרה מטעם יוצא מן האסור, שהרי לאחר שנתנבלה העוף, הרי כבר פסק אז גידול הביצה, וכל מה שגדלה הביצה מחיי העוף, אין בזה משום יוצא מן האסור, שא"י נבילה לא חל עד לאחר מיתו. וממילא א"א לאסור ביצת נבילה מדאורייתא אלא בביצה שדינה כבשר, ושהיא גופה דין נבילה עלה, אבל לא בחורת יוצא מן הנבילה. וה"נ יש לומר כרם, שרם טריפה אסור גם מתורת דם, וגם מתורת יוצא מן האסור, שהרי גדל הוא באיסור. אבל כרם נבילה, שלא גדל באיסור, ודם הרי אינו בכלל בשר, או ממילא אין שם אלא איסור דם בלבד. (כן שמעתי סיפור הדברים מכ"י הג"ר גרשון זאקס, ז"ל, ויבלח"ט מכ"י הג"ר זעליג עפשטיין, שליט"א.) והי' נראה להעיר בזה ולומר, דאף מה שכתבו החוסי' דכרם נבילה ליכא איסור נבילה אלא דוקא אי' דם, דדם לא הוי בכלל בשר, דהיינו דוקא כרם שבעורקים, אבל כרם שהי' באברים בשעת מיתו, נראה לומר דדם זה שפיר הוי בכלל בשר, (אשר מה"ט קיי"ל דדם אברים שלא פירש מותר מטעם דם, שדינו כבשר), ואף דלאחר שפירש יוצא דם זה מפנים החתיכה, או אין דינו עוד כבשר, מכ"מ, כל שבשעת מיתו הבהמה הי' על הדם הזה איסור נבילה, חו לא פקע איסור זה אחר כך, אפילו כשפירש הדם. ולפי"ז, אפילו בצירוף שנפלה חתיכת בשר נבילה שלא נמלחה אל תוך קדירה המלאה מבשר כשר, ג"כ היה לנו להחמיר בספק ששים, והכל כפי החשבון הנ"ל, וצ"ע דברי הפרמ"ג והגר"ח הנ"ל, שרק אמרו כן כרם טריפה ובהמה טמאה.

ואמר לי בזה כ"י ידיו הר"ר מרדכי וויליג, שיחי', דיש לחלק ולומר, דכמו שלאחר הפרדת החלק הצלול

הכל א"ל. ובפשוטו יפלא, דהלא הדבר העושה את פעולת החימוץ הוא לא הדגן האסור, אלא החידיקים (הבעקטירי"א), וחידיקים מותרים המה, וכמבואר באגר"מ (יו"ד ח"ב סי' קמ"ד). וקשה א"כ, מ"ט אסרינן עיסה שנתחמצה ע"י שאור של תרומה או של כה"כ, וכעין קושיית הדרכ"ח הג"ל בנוגע למעמיד בעור קיבת נבילה. וה"נ יש להקשות בנוגע להל' פסח, דמבואר כגמ' ביצה (ז:) דשאור אינו ראוי לאכילה, ואעפ"כ אסרתו תורה בפסח, הואיל וראוי לחמץ

מן הדם, שוב אין דינו כרם, כנ"ל; וכן כשמפרידים מימי החלב מהחלב, שוב אין דינם כחלב; אף הי"נ י"ל דאין דין הדם שבאברים כבשר, אלא כל עוד שהוא עדיין מחובר כבשר. אך לאחר שפירש ממנו, ואין עוד דינו כבשר (לענין הל' דם), י"ל דכמ"כ פקע ממנו האיסור של נבילה, עכתי"ד. ואף דמסתבר לומר שמכ"מ עדיין יהי' עליו עכ"פ איסור דרבנן של נבילה, נדומיא דמימי חלב, הואיל ובתחילה היה דינו כחלב, אף לאחר ההפרדה נשאר דינו כחלב מדרבנן; ומסתברא דה"נ י"ל במשקה הצלול שכרם, שאף לאחר הפרדת החלק האדום ממנו ישאר באסורו עכ"פ מדרבנן; וע"י מזה בתשו' החו"ס שהכאנו באות א'. וכן נראה לומר אף כרם האברים שבנבילה, אך מכ"מ, מאחר שאין אסורו אז אלא מדרבנן, שוב הדינן לכללין, דספק ששים לקולא (והיכא דכל הצורך לששים אינו אלא זרבנו), וא"ש בפשיטות דברי הפרמ"ג והגר"ח לדינא בטוטר"ר.

ועפ"י סברא זו, שלאחר שכבר הופרש הענוייים והדם מבשר הנבילה שלא יהי' אסור אלא מדרבנן, אעפ"י שכל זמן שהוא מצורף עם הכשר — דינו כבשר ואסור מן התורה, עפ"י ההשוואה למימי חלב, יש להוסיף עוד ולומר (וכן טען ידיו הרמ"ו הנ"ל), דאף דהחידיקים הגדלים בתוך הערובת של אר"ה (שהאיסור שבו נותן טעם ואשר על כן אינו מתבטל) דינם כחלק של התערובת (ואם התערובת אסורה, אז החידיקים יהיו אסורים), מ"מ בהפריש את כל החידיקים מתוך המרק האסור שבו גדלו, אולי יש לומר שלא יהיו אסורים כעת אלא מדרבנן, וממילא בהפליטו ענויימ"ז י"ל לנפ"ד המשגיב ע"פ הפרמ"ג שהכאנו באות ט"ז דיש להחיר כדין כל איסור דרבנן שהשחנה, וצ"ע עוד בזה.

קמט

ויקרא יא שמיני

אונקלוס

לאמר זאת החיה אשר תאכלו מכל בני ישראל קמימר דא חיתא די

לקט בדיר

ובכל שאר מקומות לא פירשה, כדי שיפרש עליו מאמר זה, כלומר משה אמר להרין שאהרן יאמר אליהם (נח"י: ג) משה, אהרן, אלעזר, ואיפמלך (ד) וכמדומה ויקרא רבה אימא לפי ששקפו כשקפף משה עליהם הגם שיכולים היו להשיב, ודומק לומר שעל מדרש זו כיוון רבינו, ודאי שמדרש אחר ראה, ותצל על דאבין: (ה) מינה החיה מיותר בכלל, וא"ת שצריך ללמוד מכאן שבהמה בכלל חיה א"כ מכל הבהמה מיותר, שהרי כתיב בקוף פסוק שלאחריו מעלת גרה שבהמה אומה תאכלו, וגם כבר דרשו חז"ל זאת דכתיב בפרשת ראה זאת הבהמה אשר תאכלו ותאבד חיות איל וזני ויחמור, ובי פעמיים למה (בא"י), עוד יש הוכחה שהיל"ל זאת החיה מכל הבהמה אשר תאכלו, שזה ישרות הדיבור, ומדקמך אשר תאכלו לחיבת חיה רלה לרמוז עו"ה, זאת (היא) החיה (אמם נכנס ישראל) אשר תאכלו

רש"י

אח כולם" השנה להיות שלוחים דביבור* זה, לפי שכושו צדמימיה" וקבלו עליהם גזירת המקום בזהבזהב: זאת החיה. לשון חיים, לפי שישאל דבוקים במקום ורחוין להיות חיים" לפיכך הכדילם מן העומאח"י, וגזר עליהם מלוא, ולאומוח (העולם) לא אחר כלום, משל לרופא שנתנם לבקר אח החולה" וכי כדאיתא צמדדש רבי תחומא: זאת החיה. מלמד"י שהיה משה אוח* בחיה ומראה* אוחה לישאל"י זאת תאכלו אחת לא תאכלו, אח זה תאכלו וגו' (פסוק ט), אף צבר"י המים אח* מכל מין ומין והראה* להם, וכן בעוף (פסוק י"ג) ואת אלה תשקלו מן העוף, וכן צבר"י שישו נוסחאות: צבר. מאבא. יאז. יחאח. אוח. וסחא.

אונקלוס

ויקרא יא שמיני

קנ

תיבדון מכל בעירא די על ארעא: כל די סדיקן פרסתא ומסרפן סרפין פרסתא מסקא פשרא בקערא ותה תיבדון: ד ברם ית דין קא תיבדון

ד. אך אתזה לא תאכלו ממעלי הנגה →

רש"י

החיה מכל הבהמה. מלמד שבהמה בכלל חיה" (מ"ב - חולין ט"ג): זאת החיה מכל הבהמה. מלמד שבהמה בכלל חיה" (מ"ב - חולין ט"ג): (ג) מפרסת. כתרומו סדיקא"י: פרסה. פלאנטי"ה בלטי"י: ושסעת שמע. שמוצלת מלמעלה ומלמטה* בשתי צדדי"י, כתרומו ומעלף עלפין, שיש שפרסותיו* סדוקות מלמעלה ואין שכועות ומוצלות לגמרי, שמלמעלה מחוברות (חולין ט"ג): מעלת גרה. מעלה ומקוחה האוכל ממעיה ומחורת אוחו לחוך פיה לכתשו ולטחו הדק: גרה. כך שמו, ויתכן להיות* מגזירת וכמים הנגרים (מ"ב י"ד י"ח), שהיא גרר אחר הפה, ותרומו פשרא, שעל ידי הגרה האוכל נפטר וימוח: בבהמה. חיבה (ח) יחירה היא"י, לדרשה, להחיר את השליל"י הנמלא צמעי אמו (מ"ב - חולין ט"ג): אותה תאכלו. ולא בהמה עומאח"י, והלא בזהררה היא, אלא לעבור עליה* בעשה ולא תעשה שישו נוסחאות: ילפטה. שפרסותיה. לחיותו. לתה. עלי.

לקט בדיר

דכתיב זאת "אלה" וגו', וכן צבר"י, "זה" לם וגו' כולם מפרשים על דרך זה: (יא) וכן להפך חיה בכלל בהמה, מדהתחיל בה וסיים בה, וכבר אמרנו שמה שדרשו חז"ל בדרך רמו חיה חיים אין סתירה לדרוש זה שבי הדברים שנמעים ביחד, ואלו ואלו דברי וכו': (יב) ואינו מלשון פרסה לומר שיש לו פרסה כמו אכל תאכלו או ושקעת שקע, שא"כ הלא כל הבהמות יש להם פרסה רק שאינם מסודקים, אלא פרסה שם דבר הוא, והוא האפרון הגדול הממלא כל רוחב רגל הבהמה אשר הבהמה נשען ודורס והולך עליו, משא"כ מפרסת הוא מלשון פרס בשמריית ופרס בין הערכים, כלומר משובר ומלק לחלוץ, והוא לשון ארמי, אכל ושקעת שקע הם מגזירה אחת, והוא ידוע לנו שהוא הביקוע, כמו שנאמר בשמשון (שופ' י"ד ו') וישקעו שקע הגדי: (ג) פי הכתוב אמר דבר אחד כי פעמים, מפרסת ושקעת, לפי שמפרסת יוכל להאמר גם אם הביקוע אינה מפולש ואינה נסקת לגמרי, ומציא התרגום הגם שידוע הוא פירוש של שקע, לפי שפי' טלפין צפורין ושקע מזה שלא רק כל העור והבשר צריך להיות מוסדק ומובדל אלא גם הצפורים

(מ"ל: יד) שהרי כבר כתיב מכל הבהמה, ואופן הדרוש מבורר שם צרש"י ח"ל: בהמה שבהמה, שדיא בהמה דרישא אבהמה דקיפא ודרוש הכי בהמה הנמלאה בהמה תאכלו עכ"ל: (טו) עובר, ופי' רש"י בן טי' ח', רלונו לומר אפילו מי ואפילו נתמלא לו חדשיו, שקד"א צביה בפני עמו הוא ואינו נימר בשחיטת אמו קמ"ל: (טז) פי' מיעט הוא ובא לומר

אור החיים

ייתחם אלוו בחינת החיים, והוא אומרו זאת החיה פירוש שיש בה בחינה הנקראת חיה, לשלול שאר בהמות שאין להם קדושה שהיא בחינת החיים: ג. כל מפרסת וגו' מעלת גרה. יתבאר על דרך אומרו ז"ל (חולין י"ט). כל בהמה שמפרסת פרסה היא מעלת גרה, חוץ מן החזיר, והוא אומרו כל מפרסת וגו' מעלת גרה, פירוש צידוע שהיא מעלת גרה, ומיעט אחר כך החזיר

אור בדיר

קט) ק"ל הרי סימן מעלת גרה הוא סימן נוסף, והיל"ל ומעלת גרה בוא"ו. קר) שהיא לעת עתה.

אור החיים

ב. אל בני ישראל לאמר. אמר חיבת לאמר, ירכה כי מלוא זו היא בחינת המעלה והכבוד להס"י, להשמר מדברים העומאים, וכאומרום בזהר (ויק"ר פי"ג) אמר רבי שמעון בר יוחאי בפסוק (חבקוק ג') עמד וימדד ארץ מדד כי אח כל האומות ולא מלא אומה שהיא ראוייה כו', ופירוש חיבת לאמר בני ישראל לאמר, ור"ל וכן מה שכתוב אלא הדגים, וכן נעשות

אור בדיר

ואל אהרן ופירשו שאמר לאהרן, ולא שמע אהרן הדיבור אלא שסיגנון השלשון היה "דברו" ולא "דבר" כסדר הכתיב, כי לאמר אליהם. קר) שנעבור שאנו בני ישראל העלנו לפרוש אותנו מדברים הפוגמים גוף ונפש. קח) ויהיה פי', דברו אל בני ישראל באופן שחולו לאמר "זאת". קח) שגמר אומר מכל הבהמה.

קנא

ויקרא יא שמיני

אונקלוס

וּמִמְפָרְסֵי הַפְרֶסָה אֶת־הַנֶּמֶל בְּיַמְעֵלָה
 גֵּרָה הוּא וּפְרֶסָה אֵינְנָה מִפְרִים טָמֵא
 הוּא לָכֵם: וְאֶת־הַשֶּׁפֶן בְּיַמְעֵלָה גֵּרָה
 הוּא וּפְרֶסָה לֹא יִפְרִים טָמֵא הוּא
 לָכֵם: וְאֶת־הָאַרְנֶבֶת בְּיַמְעֵלָה גֵּרָה
 הוּא וּפְרֶסָה לֹא הִפְרִיסָה טָמֵאָה הוּא
 לָכֵם: וְאֶת־הַחֹזִיר בְּיַמְפָּרִים פְּרֶסָה
 הוּא וְשִׁמְעַ שְׁמַע פְּרֶסָה וְהוּא גֵּרָה
 לֹא־יִנָּר טָמֵא הוּא לָכֵם: מִבְּשָׂרָם לֹא
 תֹאכְלוּ וּבְנִבְלָתָם לֹא תִנְעוּ טָמֵאִים

ממסקין פשרא וממפרסיין פרסתא
 ות נמלא ארי מסיק פשרא הוא
 ופרסתא לא סדיקא מסאב הוא
 לבון: ה וית ספוא ארי מסיק
 פשרא הוא ופרסתא לא סדיקא
 מסאב הוא לבון: ו וית ארנבא
 ארי מסקא פשרא היא ופרסתא
 לא סדיקא מסאבא היא לבון:
 ו וית חזירא ארי סדיק פרסתא
 הוא ומספין סלפין פרסתא והוא
 פשרא לא פשר מסאב הוא
 לבון: ה מפרסתא לא תיבדון
 ובנבלתהון לא תקרבו ססאבין

לקט בדיר

שנהמה עמאה לא תאכלו, והרי הוא לאו הבא מכלל עשה
 והוא עשה, ועל זה הקשה, והלא צוהרזה היה פי הלא היה
 בלא חששה ולמה המיעוט לאוסרם בעשה, ומיך אה"נ ובל
 להוסיף גם עשה: (ז) פי הכתוב פרע כאן ד' בהמות
 עמאות וכולן יש להם סימן אחת מב' הסימנים, ועל זה אמר
 מנשרם לא תאכלו פי מנשרם בהמות הנזכרות: (ח)
 ואע"ג שאין מהירין מן הדין ואין עונשין מן הדין, פי
 הגם שכל אדם דן ק"ו מעלנו ואם הוא ק"ו נכון שאין לו פירכה נעשה דבר הנלמד מדאורייתא, זה דוקא לאסור או להחיות,
 אבל לא נעשה ע"י ק"ו אזהרה שהוא לאו ולהיות לוקין עליו או שחר עונשין, כמד הרמב"ם שאין זה ק"ו גמירא אלא גילוי
 מלמח, פי הק"ו מגלה שמה שאמר הכתוב מנשרם לא תאכלו אינו שייך רק על ד' בהמות המטויים לפניו, אלא שייך גם על

אור החיים

(ח"י"כ זכורות ו') שבה לאסור אפילו מעלה ומפריס
 אם נמלאו צמתי עמאה, ופשע הכתוב הוא על זה
 הדרך ממעלי הגרה זה הגמל, וממפריסו אג"ו זה
 החזיר, או זה או זה קאמר"י, ולא דיוק לומר
 וממפריסו וגומר, ולא אמר ומפריסו"י, והבן:
 ו. ואת הארנבת. טעם זכרון המין בשלשן נקבה,
 ללד שבחינת העומאה לפעמים תהיה
 הנקבה למעלה מזכר ויהיה הזכר עפל לה, וקאמר

אור בדיר

קיא) פי אם יש לו רק סימן א'. קיב) שאם הם צ' סימנים בנושא א', לא היל"ל מ"ם השימוש צ' פעמים, שהרי אין כאן אלא
 מין א'. קיג) וא"כ ארנבת היא עם הקליפה עצמה הנקבה, שהיא העיקר. קיד) נא למח מינת והוא שמינת. ואמר שאינו

אונקלוס

ויקרא יא שמיני

קנב

הֵם לָכֵם: אֶת־זֶה תֹאכְלוּ מִכָּל אֲשֶׁר
 בַּיָּמִים כָּל אֲשֶׁר־לוֹ סִנְפִיר וְקִשְׁקֶשֶׁת
 בַּיָּמִים בַּיָּמִים וּבְנִתְּלִים אַתֶּם תֹאכְלוּ:
 וְכָל אֲשֶׁר אֵינְלוֹ סִנְפִיר וְקִשְׁקֶשֶׁת
 בַּיָּמִים וּבְנִתְּלִים מִכָּל שְׂרָץ הַיָּמִים

אנון לבון: ה וית דין תיבדון מכל
 די כמלא כל די לה ציצין וקלפין
 כמלא כממא ובנחלא ויתון
 תיבדון: וכל די לית לה ציצין
 וקלפין כממא ובנחלא מכל

רש"י

מוחכרים על מגע נבלה, תלמוד לומר אמור אל
 הכהנים וגו' (כ"ה ה) כהנים מוחכרים, ואין ישראל
 מוחכרין, קל וחומר מעטה, ומה עומאת מוחכרה
 לא הזהיר בה אלא כהנים, עומאת נבלה קלה"י לא
 כל שכן, ומה ח"ל לא חגעו, ברגלי" (ח"ס) (וחבו
 שאמרו חייב אדם לעכר עלמו ברגל) (ר"י ע"ג):
 (ט) סנפיר. (סנפירין) אלו (כנפיים) ששע בהם"י
 (וח"י ע"ג): קשקשת. אלו (קלופין) (וח"י) הקבועים
 בצי"י, כמו שנאמר (ש"א י"ג ה) ושריון קשקשים הוא
 לבוש"י: (ו) שרץ. בכל מקום משמעו דבר נמוך

לקט בדיר

שלפני פניו דהיינו על פסוק ג' ששם נאמר שרץ להיות צ'
 סימנים ועל זה אמר שמנשרם של אותם שאין להם צ'
 סימנים הללו לא תאכלו, וזו עבודתו של ק"ו זה, והוא ע"י:
 אם תמלא לומר שלא זה שייך רק במקום שיש סימן אחד,
 אל תאמר כן שהלא יש לנו ק"ו, ויותר מזה שאם רק על ד'
 בהמות ה"ל מיותר הוא דכבר כתיב אך אח זה לא תאכלו
 (מ"ל), והרמב"ן ז"ל תיך שכלל זה שאין עונשין מן הדין
 לא שייך כאן, לפי שהכתוב אמר הטעם, הגמל מפני שאינו
 מפריס פרסה, והחזיר שאינו מעלה גרה, ועטמים הללו
 שייכים גם צבהמה שאין לה שום סימן טהרה, א"כ ממילא
 נכללו בלאו זה והק"ו לרוחא דמלתא ואין לרדך נה, והרב

המגיד פ"ב מה' מ"ח תיך שכלל זה נאמר במקום שאין לנו מן הכתוב שום איסור כלל, ע"י נאמר שאין כח בק"ו לעשות בו
 צ' דברים, איסור וגם עונש, משא"כ כאן שיש לנו לאו הבא מכלל עשה יש כח בק"ו להביא לו עוד מדריגה ולהקימו בלאו
 גמירא, שא"כ מאי אהני: (ט) פי שאפילו כהנים אינם מוחכרים בה כ"ש ישראל. (כ) אין זו דרוש גמור, רק חסמכתא,
 ופשוטו כשחזרה להיות טהור כדי ליכנס למקדש או לאכול תרומה וקדשים או לא חגע בנגלה שהיא מטמאה אותו, אלא
 חו"ל ראו כאן רמז וחידוש שלא לעמאות את עלמו ברגל וקודם הרג, שהלא חיוב יש לכל ישראל להמרחות בעורה שלש פעמים
 בשנה (רמב"ן): (א) ובגמ' הפורה בהם ופירש"י שט בהם על פני המים: (ב) אינם קבועים בחוקה כבשר או בעור,
 ובגמ' קורא אותם לבושא קשקשים שמלוכש בהם, ולא תרגמו אונקלוס קלפין, שנקלפין ביד או בסכין והעור נשאר שלם, אלא
 פי קבועים שאינם נעים וקדים כמו המנפיר ששע בהם (רמב"ן): (ג) ופי' שם רש"י כמין קשקשות דגים עשויים מצרול

אור החיים

גרה ויחר כי תורה לא תשונה: וא"ו"י, יתבאר על דרך אומרים צחולין (כ"ה) אין
 י. שקיץ הם לכס. פירוש וללד זה שקן יהיו הקבצ"ה מביא תקלה וכו' וכל שכן על ידי לדיקים
 לכס, וטעם אומרו ושקן צחוספות עלמן, וכתבו החוספת (שם) כי דוקא צענין איסור
 אור בדיר

מראה באצבע, אלא מלשון דוקא - ומה שגמר אומר שמעיד להעלות גרה עדיין לריך עיון, שהלא ע"פ הלכה כהיום הזה אם יוליד חזיר
 צריה צ' סימני טהרה יהיה אסור שהיואל מטמא טמא, ואפשר להסביר על פי האמור בדברינו צ' חזירי ע"ג ג' שעלת אדם ועלת
 הגמלים הוא פועל יוצא מוהמת החוש, ולעמיד כשיטל הקליפה יעטל ג"כ הערלה ע"י"ש באריות, כמו כן אפשר שמיין עומאה של
 החזיר שאינו מעלה גרה הוא מולאת נחש הקדמוני והבטל וזהממו יעטל טבעו ואיסורו, ויש לי להביא ראייה מלשון ח"ל עמיד הקבצ"ה
 "להחזירו" לנו, הרי שמוחר היה קודם הטעו, וכן אפשר לומר אלא ערלת אדם שהגם שהיום אם יהיה נולד מהול לריך להקיף דם
 צריה, לא יהיה כן לעמיד ב"ב, וכמו שטומאה המת וטהרתו בהכרח שיטבעל שהלא בלע המוח ללגל, כ"כ דבר זה. וכל דברינו בדרך
 אפשר. קב"ו) נא למח הכפל, ומה גם שאמר שקן הם אינו מדוייק ללאורה, שעתה נא לנו עליו, וא"כ עדיין אינם שקן,
 ומיך שבעבר ששם שקן לשקן גוף ונפש ללד זה יהיה לכס אסור. קב"ז) הלא לדרכינו הוא טעם ולא דבר נוסף.

6

קפא

דברים יד ראה

אונקלוס

עוים: ה איל וצבי ויחמור ואקו ודישן ותאו וזמר: י וכל בהמה מפרסת פרסה ושסעת שסע שתי פרסות מעלת גרה בבהמה אתה תאכלו: ← 7: אך את־זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה השסועה את הנמל ואת הארנבת ואת השפן כי מעלה גרה המה ופרסה לא הפריסו ← טמאים הם לכם: זה ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ולא גרה טמא הוא לכם מבשרם לא תאכלו

לקט בהיר

רש"י

לעיר שצריחה הטהמה נקראת ג' יצירה לגבי טומאת לידה כדאיחא כל זאת בחולין עיי"ש: י) פסוק הוא באיוב עם לזה ועלי סלג הרי שיעל שם היה השוכנת בין הסלעים וזו אקו שמורגס יעלה: יא) כלומר מורכב מבי' פירות חור - צלח ובלשון הקודש שור היער: יב) קנה הרגל אשר הבהמה דורסת עליה נקרא פרסה וכן בלשון ארמי פרסחא, אבל מפרסת אינה מנוירה זו, ואינה כמו מאלמים אלומים או שסעת שקע שהם מנוירה אחת ויהיה פירושם שיש להם פרסה שא"כ ופרסה לא הפריסו יהיה פירושם שאין להם פרסה, וזה אינו אמנם, אלא היא גויה אחרת שפירושו סדוקה ומזקעת (רא"ם): יג) פי' לא רק הבשר והעצם לריבים להיות מוקדקים ומחולקים לבי' אלא גם הפריס אשר חמת הבשר אשר הבהמה דורסת עליה הוגעים לראש, כלומר יהיו מחולקים לגמרי לבי' אכזעות: יד) פי' עובר הנמל צמעי בהמה אחר השחיטה אפילו הוא חי אין לרץ שחיטה עובר ירך אמו הוא, כלומר אבר אחד כשאר אברים ושחיטה אמו עליה גם לו כמו לשאר אברים, ולמדוין זאת מדכתיב כאן בהמה יצירה שהרי הכחוב החמיל וכל בהמה מפרסת וגו' וכסוף אמר עוד הפעם בבהמה אומה חאללו ופירש"י עדיף בהמה דרישא בבהמה דסיפא דרדוס הכי בהמה הנמלאת בבהמה חאללו עכ"ל, ודוקא אם הוא בלורת בהמה טהורה כמו דלמדיין שם בחולין צמיח פרוקו וליכא ופירש"י דהכי משמע שמי פרסות ומעלת גרה הנמלאת בהמה חאללו עכ"ל: טו) עלם שהיא למעלה על גב הבהמה בחמלע גופה נקראת עדרה שממנו תפרדים הלגעות לכאן ולכאן ולזו יש ב' עדראות כאילו היה ב' גופים וזו נקראת שקועה, והגם שפשוטו אינו כן אלא כמו שחרגמו אונקלוס שהוא כמו ושסעת שקע שחלוקה פרסחה לגמרי, אבל מיותר הוא שכתב ידענו מפסוק הקודם פירושם של מפרסת פרסה שהוא מופרד לגמרי, והראיה שפי' שמיני לא אמרה הכחוב פעם שמי, גם בפסוק הסמוך אלא החזיר לא אמרה, לזה ניסן לדרוש שכוונתו על מין זה הנקראת שקועה, וחסר וא"ו כאילו אמר זאת הגמל (רא"ם):

אונקלוס

דברים יד ראה

קפב

ובגבלתם לא תגעו: ס ס את־זה תאכלו מכל אשר בפנים כל אשר־לו סנפיר וקשקשת תאכלו: וכל אשר אין־לו סנפיר וקשקשת לא תאכלו טמא הוא לכם: ס ס כל־צפור טהרה תאכלו: י וזה אשר לא־תאכלו מהם הנשר והפרס והעוניה: י והראיה ואת־האיה והדייה למיניה: י ואת כל־

רש"י

לקט בהיר

הראה שלא נאמרו בחורח כהנים: (ח) ובגבלתם לא תגעו. רבוטונו פירשו (י"ב ע"ג) צרגל, שאדם חייב לטהר את עצמו צרגל"י יכול יהיו מוחזרים בכל השנה תלמוד לומר ויקרא (ח) אמור אל הכהנים וגו' ומה עומאת המת חמורה כהנים מוחזרים ואין ישראל מוחזרים עומאת נבלה קלה לא כל שכן: (יח) כל צפור טהורה תאכלו. להחיר משולחת"י שבמזמורע (ספרי - קידושין י"ג): (יז) וזה אשר לא תאכלו מהם. לאסור את השחיטה (פס - ס"ג): (יח) והראיה ואת האיה וגו'. הוא ראה היא איכה היא דיה (כ"ח דה"ה) ולמה נקרא שמה ראה ששחיטה בראוי, ויהיה פי' מהם מן הטוהרות מאותן שאמר בפסוק הקודם כל צפור טהורה, ומפני שהחורה אסרה את השחיטה לרץ קרא להחיר את המשולחת (גמרא): (יח) פי' בפרשת שמעני כתיב ואת הדלה ואת האיה למינה, וכאן כתיב והדלה ואת האיה והדיה למינה סך הכל ד' שמות כולן מין אחד היא, והוכיחו בגמ' מדהשמיט הכחוב כאן "דאה" הלא משנה חורה לאוסופי הוא דלחא ש"מ מין ראה ודאה אחת היא, ועוד הוכיחו שאיה ודיה אחת היא שפי' שמעני כתיב למינה אלא היה וכאן כתיב למינה אלא היה, ולמה לא אמר כאן שאיה אסורה למינה הלא משנה חורה לאוסופי בזה ודאי שאלת ששחיטה בראוי, ויהיה פי' מהם מן הטוהרות מאותן שאמר בפסוק הקודם כל צפור טהורה, ומפני שהחורה אסרה את השחיטה לרץ קרא להחיר את המשולחת (גמרא): (יח) פי' בפרשת שמעני כתיב ואת הדלה ואת האיה למינה, וכאן כתיב והדלה ואת האיה והדיה למינה סך הכל ד' שמות כולן מין אחד היא, והוכיחו בגמ' מדהשמיט הכחוב כאן "דאה" הלא משנה חורה לאוסופי הוא דלחא ש"מ מין ראה ודאה אחת היא, ועוד הוכיחו שאיה ודיה אחת היא שפי' שמעני כתיב למינה אלא היה וכאן כתיב למינה אלא היה, ולמה לא אמר כאן שאיה אסורה למינה הלא משנה חורה לאוסופי בזה ודאי שאלת

אור החיים

יג. והראיה וגו' למינה. נראה שכל מין מהכ"ד (חולין ס"ג). שיש בו מנייה הרבה ומשונים אמר בהם הכחוב למיניהם וכל שאין בו אלא מנייה מועטים ודומים קלת אינו

אור בהיר

קל) ראונו בזה שאל האמר בעוף עמא שכתוב לא אמר למיני שאין בו אלא מין אחד, ואם תראה עוף דומה לו האמר שזדאי עוף טהור הוא, זה אינו שעל מנייה מועטים לא אמר הכחוב למיני.

אור בהיר

קנג

ויקרא יא שמיני

אונקלוס

ומכל נפש החיה אשר במים שקן
 הם לכם: י ושקן יהיו לכם מבשרם
 לא תאכלו ואת נבלתם תשקצו: י כל
 אשר איךלו סנפיר וקשקשת במים
 שקן הוא לכם: י ואת אלה תשקצו
 מן העוף לא יאכלו שקן הם את

לקט בהיר

רש"י

קשקשת לכל נקב עכ"ל, פי הכבד נעשה טולו מטבעות של
 מחמת כדי להגין על בשרו מן החיוב והוא מלא נקבים, לזה
 משמין על כל נקב ונקב חתיכת ברזל עגול שזרמו כמו
 קשקשת הדגים: (כד) פי כן הוא בכל מקום שהמדובר
 משך הארץ, כי לשון שריפה מנועה, ודבר הנמוך שאין לו
 רגלים או אפילו יש לו אינם נראים הילוכו אלא כמעט, אבל
 כאן שהמדובר משך המים נכללים בתוכו כל מיני דגים
 והיות בלא רגלים אפילו הם גדולים, ופש חיה אשר צמים
 הם חיות שנים עם רגלים (רמב"ן): (כה) מיוחד הוא,
 שכבר אמר שקן הם לכל, ושיעור מניח טעם של ציר דגים
 פלוגתא דמגאי היא, יש אומרים שהריף הוא ואוסר פחות
 מאחד בס', ויש אומרים להפך שזע בעלמא היא, לזה נרץ
 על זה קרא מיוחד מכל איסורין שנתורה (ג"א): (כו)
 כבר נכתב דבר זה ב' פעמים שקן הם לכל ושקן יהיו לכל,
 לזה דרשו בו מ"ל לאסור יצושין פי שרצים הגדלים צמים
 וצין שסייגן פי הפרישן ממקום גידולן לאויר העולם,
 והענין הוא, שמה שהנרץ הכתוב בצרטי המים ב' סימנים
 סנפיר וקשקשת זה דוקא אותם דגים ושרצים וחיות הגדלים בימים או צמעינות וחללים שאינן עשויות בידי אדם, דכתיב ב'
 פעמים בספוק ט' ובספוק י' בימים ובנחלים, אבל מים שבצריכות העשויות בידי אדם או שבכלים כל מין שרץ שגדל בהם או
 בשאר משקין מותר, ואם הפריש אותם ממקום גידולן לאויר העולם נעשו שרץ הארץ, ועל זה בא יסור פסוק זה לאסורין ככל
 חומריות שבשר הארץ (רא"ם), ואין לומר שהכתוב מדבר לענין עוממת נבלה, שהלא דגים ובשרצים אין עוממת נבלה מן
 מוח' שרצים שהכתוב פירו אותם (ב"ב): (כז) פי כל הכתוב מיוחד, ובה רק בשביל תיבה "מים" על הדיוק הגשמי
 ממונ, לפי שישנם דגים שטבען להשיך ולהפיל ולאבד קשקשים שלהן בעת שנחמלו מן המים לאויר העולם (רא"ם): (כח)
 כלומר מינה זו בניקוד זה כן פירושו, מלשון נפעל, שמוחר אתה בר ישראל הגדול (יומר מ"ג שנים) שלא יהיו אחרים
 אוללים על ידך, ומדמתיב לקמן פסוק מ"א עוד הפעם לא יאכל חד לגדולים ומד לקטנים שהגדול המאכלי אותם חייב, אבל
 יוכל להפריש מינה זו גם באופן אחר שעוף טמא זו לא יהיה מאכל על ידך, הגם שאתה אינו אולל, וזה ההנאה שעי'
 הנאתך היא ממאכל, וא"כ מנין לפירוש כדרך הא' ולא כדרך הב', מ"ל במשנה תורה כפי' ראה אלא עופות טמאים לא תאכלו,
 ומשה רבינו במשנה תורה להוסיף בזה ולא לגרוע, בשלמא אם נפרש כאן כדרך הא' אין קושיא, שמה רבינו השמיטנו,
 שהלכה זו שלא להאכל לקטנים הלכה בפני עצמו הוא ולא כל ההלכות שנתו במשנה תורה, אבל ההנאה היא חלק מהאכילה
 ובחומר שחפור באכילה כאלו אמר בפירוש שמוחר בהנאה, שא"כ למה אמר חזי דבר, הכי הוא מרגע ממה שכבר נאמר
 שגם בהנאה חסור, ודאי שבאמת מותר בהנאה, ויש מי שגורס כאן מ"ל לא תאכלום, והוא פסוק מ"ב לקמן בצרצים, וא"כ

אונקלוס

ויקרא יא שמיני

קנד

הנשר ואת הפרס ואת העזניה:
 ואת הדאה ואת האיה למינה:
 את כל ערב למינו: ואת פת
 הענה ואת התחמם ואת השחף
 ואת הנץ למינהו: ואת הכוס ואת
 השלך ואת הינשוף: ואת
 התנשמת ואת הפאת ואת החרם:
 ואת החסידה האנפה למינה
 ואת הדוכיפת ואת העטלף: כ כל

רש"י

לקט בהיר

דומין זה לזה לא צמראיבס ולא צממותס (כ) וכולן
 מין אחד: (עו) הציץ אישפרורי*: (ח) השלך.
 פירשו רבוטיו (חולין ס"ג) זה השולה' דגים מן הים,
 חכו* שחרגס אונקלוס ושליונא': הכוב
 הינשוף, הם לואויו'ש הלועקים צלילה ויש להם
 (לחיים) לסחתי' כהרס, ועוד* אחר דומה לוי'
 שקורין ייב'ץ*: (יח) התנשמת. היא קלצ"ח
 שורייץ, ודומה לעכבר, ופורחמ* צלילה, ותנשמת
 האמורה צרטיס היא דומה לה, ואין לה עינים יי'
 וקורין לה עלפי'א: (יט) החסידה, זו דיה לצנה
 ליגויי'ה, ולמה נקרא שמה חסידה, שעושה חסידות
 עם חברותיה צמאונת' (סג) האנפה. היא דיה
 רגזית' (סד) ונראה לי* שיהא שקורין לה*
 היירוין: הדוכיפת. חרנגול הכר, וכרבלתו כפולה,
 שינו נשחית' וצמתי' י'הוא י'עוף י'יב'ן י'הסרת י'כמדות
 לי' אומר - אותה.

אור החיים

אכילה גנאי הוא לצדקים שיצא לתוך גופן דבר
 איסור פירוש ואפילו בשוגג', זה הוא שרמם כאן
 בחומריו ושקן יהיו לכם פירות לרבות אפילו בשוגג
 שלא תהוונו לאוכלם חף על פי כן ישקלו את
 הכפש. עוד ירמוח כי הם יסקלובוי' ויסצבוהו
 אור בהיר

ק"ז) שהלא כל הענין מיירי בשוגג ואלוה, ולפי הרמם כל האו"ו לומר גם בשוגג, ומייד נשאר בו נכח. קירח) פי יעשו את גופו
 שקלים ורמשים מ"ל. קי"ט) שא"כ תיבת למינו למה. ועיין בפי' גם בצור בהיר אות נ"ג.

קדושה, הלכות מאכלות אסורות פיג מיד משנה

מי דמי בניה בלאו... אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין... אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין... אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין...

פרק שלישי

אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין שלוקין על אכילתו דרי אותו האוכל אסור באכילה

אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין... אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין... אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין... אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין...

אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין... אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין... אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין... אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין...

לחם משנה

לחם משנה... אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין... אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין... אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין...

מדל עוו

מדל עוו... אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין... אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין... אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין...

אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין... אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין... אכל מאכל היוצא ממין מן המצוי האסורין...

קנט

ויקרא יא שמיני

אונקלוס

והחלד והעכבר והצב למיניהו
 והאנקה והכח והלשאה והחמט
 והתנשמת: לא אלה הטמאים לכם
 בכל השרץ בל הנגע בהם במתם
 יטמא עדהערב: לב וכל אשר יפל
 עליו מהם | במתם יטמא מפלכלי

לקט בהיר

אכל אזהרת אכילה כל שרץ הארץ (באין מילוק ציניהם) כמורה להלן בפסוק מ"א: (ג) בחולין קכ"ב פירש"י וז"ל שמתלה צריימן כעדשה, לא ודוק צמיק שלה שגדל והולך עמה מחלתו כעדשה ממש הוא בשוליו עכ"ל, וצמגינה י"א וז"ל אומר אני שהוא מין שרץ שקורין לימנ"א הגדל בקליפה האולכת ומעגלת ממיד כל כמה שגדל ומחילת הנילר קקליפה של עדשה היא עכ"ל.

אור החיים

למיניהו. פשט למיניהו יגיד כי יש הרבה מיניו לב וכל שיש בו מינים הרבה או אפילו מין אחד לצדדי יחמר הכחוב למיניהו. אלה שבהעור והרועב (חולין קכ"ב) חניא חב לשונם הטמאים לרבות עורוהוין כבשרם, יכול אפילו כולן י"י תלמוד לומר אלה, והא אלה אכולהו כחיב, אמר רב למיניהו הפסוק י"י ע"כ. וקשה מנין לרב לומר כי למיניהו צאה להפסקה ולא לגופה לומר שיש בו מינים. ונראה כי רב אינו מוכיח משמעות הכחוב, וכוונתו היא כי לבד שיש לפניו ריבוי של הטמאים לרבות עורוהוין, ואמר הכחוב סמוך לריבוי זה מיעוט דכתיב אלה, ואם לא היתה חיבת למיניהו צאחה דרך נחלק אותן שצא עליהם הריבוי והואן שמיטע, ומאומרו למיניהו הגם שצאה לגופה חושיל גס כן להפריד בין המתרבים צעומאה עורוהוין, כיון שהכחוב גילה שיש חלוקה ציניהם לענין עומאה הרי זה מראה כי למיניהו צא גס כן לסמן

אור בהיר

העלה עד יום שקיינו לו שיקיים בנו ואת רוח העומאה העביר מן הארץ. קלר) פי' לבד מזה, כלומר כי מינים. קלר) פי' הדי שרצים. קלר) ולא שייך מינים אלה על הדי האחרונים, ולא על הדי הראשונים. קלר) שם לא היה מינה אלה למעט היינו אומרים שצא למיניהו לגוסו ולא לחלק. קב) פי' מנכרה ידע לחלק.

אונקלוס

ויקרא יא שמיני

קס

עין או בנג או עור או שק כלכלי
 אשר יעשה מלאכה בהם בפנים יבוא
 וטמא עדהערב וטהר: שבעי לב וכל
 כלליהרש אשר יפל מהם אלתוכו כל
 אשר בתוכו יטמא ואתו תשברו:
 מכלהאכל אשר יאכל אשר יבוא

רש"י

לקט בהיר

(ג) במים יובא. ואף לאחר טבילתו עומא הוא י"י תרומה: עד הערב. * ואחר כך: ומהר. כהערכ השמש. (יבמות ט"ה): (ג) אל תוכו. און כלי חרס חטומא אלה מלאוירוי"י (חולין כ"ד): כל אשר בתוכו (טמא. הכלי חזר ומטמא מה שצאוירוי"י): ואתו תשברו. למד שאין לו עברה במקוה"י (ה"ס): (ג) מכל האכל אשר יאכל. מוכב על המקרא הענין י"י, כל אשר בחבוק יעמא (ה"כ - פסחים כ"ג) מכל האוכל אשר יאכל אשר יבוא * עליו מים וכוא בתוך כלי חרס העמא י"י עמא, (וכן כל משקא י"י אשר שבה יכל כליו והוא צחוק כלי חרס העמא יעמא).

הערב שמש ואח"כ הוא נטור בהערב שמשו וימכין. * בא.

(ד) גזירה הכחוב הוא שאין כלי חרס נעמא מנחון אפילו נגע עומאה בדופן הכלי, אכל כשמגיע העומאה לנחון כלי חרס נעמא אפילו לא נגע בכלי נעמא, דכתיב ואותו משטרו, ובשאר כלים הוא להפך אינם מקבלין עומאה מאויר כלל רק אם נגע עומאה בכלי נעמא, ואין כוונת רבינו לומר שמכאן הוא ההכרח מדאמר אל תוכו משמע אכל לא מנחו, לא כן הוא, הלימוד וההכרח עיין בגמ' באריות, אלא כוונתו לומר האמת בכוונת הכחוב באומרו אל תוכו אחר דרשן חז"ל (מ"ל): (ג) ר"ל האוכל הזה שיש בכלי שאמר הכחוב כל אשר בתוכו יעמא אינו מקבל עומאתו מן הנבלה שחלה באויר הכלי, ואין אנו אומרים שטומאת הנבלה כל חלל הכלי וכוה נעמאו האוכלים, לא כן הוא, שאם אמת מורה כן לרין שיעמאו גס כלים המונחים שם בכלי חרס, שכלי מקבל עומאה מאלו העומאה, ואם הנבלה ממלא כל הכלי למה חמר הכחוב הסמוך שדוקא אוכל שיש בו נעמא, אלא ודאי הענין הוא שהמורה עשה את הנבלה שצאה לאויר כלי חרס כחלו ונעה בהכלי חרס ועשה הכלי ראשון לטומאה והאוכלים שבתוך הכלי חרס דין נגעו בכלי נעמא כיון לא נגעו כולם יעמאו מן הכלי (שאלוהין נעמאין מולד העומאה) ועשו כולם שני לטומאה, וענין עומאת אוכלין אלו הוא כמו הענין של טומאת הכלי חרס שאמרנו, שכן גזרה תורה הק' שהאוכל הנטור אשר צא לחוץ חלל כלי חרס טמא הוי כחלו נגע בו, לפיכך לא חמירין שאותו האוכל שנגע בדופן הכלי הוא שני ושאלנו עליה ושאכלו רביעי, אלא כל האוכלין הם שני (רא"ם): (ד) מורה על כדו קך שאין להשתמש בה אומו שימוש שהיה רגיל, כגון שהיה מיוחדת למשקין ועשה בה נקב ככונם משקה שיהיה עמומה היטה (רא"ם): (ג) פי' לא שייך על לפניו שנאמר ואותו משטרו, אלא על שלפני פניו על אומרו כל חרס יטמא: (ג) פי' והוא עדיין בחוץ כלי הטמא בשעת שצא עליו מים, ואמר רש"י כן מפני לשון הכחוב שנאמר יבוא, אלא כל שכן כשכבר צא עליו, וכוונתו למעט אם אחר שיצא האוכל או הנבלה מן הכלי או לא יועיל ציאת מים, ולא חמירין העומאה חזר ויער אחר ההקשר (רא"ם): (ס) קצת מפרשים לא גרסו כל זאת, וכן לקמן באמצע המאמר מתקן מנחה ומשקה" (גם בח"כ ובפסחים אינו), וטענתם שהלא השמא מוקמינן קרא כהכשר משקין ולא בעומאת משקין, ויש

ריר

חות

הלכות תערובות קד - קור

זעת

באורים

קור (פתי א) (א) אסור. עשיו ס"ק א שכתב בכבוש מעת לעת בכלי אסור דמותר כיון דבשעה שנעשה כבוש דהיינו אחד מעת לעת והו' נמליץ והשג' על האר"ה (מלל ב דין ח הכלל ל דין ט). ועיין במ"א סי' תמ"ז דהכליעה והפיקמה באין כאחד. והחור"י בהשג"ה (סי' ק) כתב להרי"ן קושית הטי"ו דכבוש מעת לעת לא בא הכליעה והפיקמה בסוף מעת לעת רק בהמשך מעת לעת בלע מעט מעט וכתב הכר"י (סי' א) בהיותו דהיינו כיון שרוב הכליעות בא קודם גמר המעלי"ץ אסור. ואין זו נכון כיון דהכליע שיקדם מעת לעת אין בו שיפור כדי נזנית טעם מה שמסלים לכדי ג"ש הוא בא בגמר המעת לעת שהוא לפגם ומתיב חיזי יאסר. והיותו נראה כהיותו דהטעם שבלע הכלי מהיותו בהמשך המעת לעת נעשה נבילה בחוץ דהוה הכלי דלא שייך סברא דמקושר שמכת החי"ה סי' קפ"ג הניאומו לעיל סי' צ"ב (סי' א) בכבוש דרוקא בבישול שי"ך לומר מקושר ולא בכבוש דעוד דבקום דליכא סי' במה שבוטחו לא שי"ך מקושר במ"ש כסי' צ"ד (סי' ה) ע"ש ואחר כבוד אסור כדמכר סי' ק"ג כשי"ך ס"ק י"ח וני"ג שעדיין לא נפגם ומצטרף לפליטת גוף האסור ולא שייך לומר כיון דגוף האסור פגום אין הנאסר אסור כדמכר סי' ק"ג כשי"ך ס"ק י"ח ועמ"ל ש"ס (סי' ה) וס"ל דשני אסורין משם אחד מצטרפין במ"ש הח"ש סי' ל"א (סי' ה ד"ה כתב הבי"ח) ע"ש ומ"ל נראה דתעיקר כוונתו והשי"ך והמ"א דמותר דקודם מעת לעת לא בלע כלל דאי לא תימא הכי קשה דאי"ך במין במינו לרבי יהודה דאסור במשוח וכן בכל אסורי משוחו יאסר איך בצונן שחתה ממעת לעת אלא דאי בלע כלל קודם מעת לעת. ולענין מה שכתב הטי"ו על האר"ה דהא שהקשה מחבית י"י"ג דמותר לחת בו שרש ותמו הטי"ו דשם הטעם הוא משום דזבוגם לא הניחתי דמונת האר"ה לזכות משם דאינו בולע בכלי ע"י כבוש דאי משוח דאי בולע בבולו א"כ אמאי מותר לחתולה הא טעם לפגם אסור לכתולה דבשילבא אי אמרינן שאין בו בלוע ק"א משוחו אחי שפיר במ"ש הטי"ו בשם הרשב"א (כ"י שי"ך לו) סי' צ"ט אבל כשבלע בבולו היה לו להיות אסור עכ"ל לכתולה ועי' מחז"ק דבב"י הקילו ולעולם שובלע בבולו. וגם מה שהקשה התיבא מהרשב"א (שם) דאינו בולע רק כדי קליפה לא קשה לפי מ"ש השי"ך בסי' קל"ה סי' ל"א ע"ש. וא"ש א"כ מה שתמה על הדי"מ מהש"ס (עיי' ד"ל ד"ש"ך דבש"ס

ג"כ לא איירי רק מבלי שמכניסו לקיום על הדי"מ מהש"ס (עיי' ד"ל ד"ש"ך דבש"ס כמ"ש השי"ך שם ועיין בהנהגות הטי"ו בדין אחרון שנהיגה כדבריו במ"ך זה במה שסיים ולפי הנהגה דבב"ל ובכתובע שרי משמע שזבוגו בסי' צ"ט דאין בו בלוע רק משוח. ועיין ברתי ופולחן (סי' א ד"ה איבא דלא) שזכותא משמן של גוי דאסור בבבשו בכלי ע"י נע"ש. ואין שום הוכחה לפי משמך בפסקי התוס' בעבדוה וזה פירק אין מעמידין סי' ע"ד דשמן זית עז הודיף ובלע בצונן ע"ש ועוד דדריכת החיזים דאי דבולע דחשיב חריף

הודושים

לשונא וחולין (וכ"ל דמסיק בטעמא דרי' יהושע משום דגמר פריה פרי וכו' מורשב כמ"ש השי"ך בסי' צ"ן ס"ק ז' ומ"מ כשאינו כ"י דמותר דס"ל משהו דהיינו דבשעה שנעשה כבוש דהיינו אחד מעת לעת והו' נמליץ והשג' על האר"ה (מלל ב דין ח הכלל ל דין ט). ועיין במ"א סי' תמ"ז דהכליעה והפיקמה באין כאחד. והחור"י בהשג"ה (סי' ק) כתב להרי"ן קושית הטי"ו דכבוש מעת לעת לא בא הכליעה והפיקמה בסוף מעת לעת רק בהמשך מעת לעת בלע מעט מעט וכתב הכר"י (סי' א) בהיותו דהיינו כיון שרוב הכליעות בא קודם גמר המעלי"ץ אסור. ואין זו נכון כיון דהכליע שיקדם מעת לעת אין בו שיפור כדי נזנית טעם מה שמסלים לכדי ג"ש הוא בא בגמר המעת לעת שהוא לפגם ומתיב חיזי יאסר. והיותו נראה כהיותו דהטעם שבלע הכלי מהיותו בהמשך המעת לעת נעשה נבילה בחוץ דהוה הכלי דלא שייך סברא דמקושר שמכת החי"ה סי' קפ"ג הניאומו לעיל סי' צ"ב (סי' א) בכבוש דרוקא בבישול שי"ך לומר מקושר ולא בכבוש דעוד דבקום דליכא סי' במה שבוטחו לא שי"ך מקושר במ"ש כסי' צ"ד (סי' ה) ע"ש ואחר כבוד אסור כדמכר סי' ק"ג כשי"ך ס"ק י"ח וני"ג שעדיין לא נפגם ומצטרף לפליטת גוף האסור ולא שייך לומר כיון דגוף האסור פגום אין הנאסר אסור כדמכר סי' ק"ג כשי"ך ס"ק י"ח ועמ"ל ש"ס (סי' ה) וס"ל דשני אסורין משם אחד מצטרפין במ"ש הח"ש סי' ל"א (סי' ה ד"ה כתב הבי"ח) ע"ש ומ"ל נראה דתעיקר כוונתו והשי"ך והמ"א דמותר דקודם מעת לעת לא בלע כלל דאי לא תימא הכי קשה דאי"ך במין במינו לרבי יהודה דאסור במשוח וכן בכל אסורי משוחו יאסר איך בצונן שחתה ממעת לעת אלא דאי בלע כלל קודם מעת לעת. ולענין מה שכתב הטי"ו על האר"ה דהא שהקשה מחבית י"י"ג דמותר לחת בו שרש ותמו הטי"ו דשם הטעם הוא משום דזבוגם לא הניחתי דמונת האר"ה לזכות משם דאינו בולע בכלי ע"י כבוש דאי משוח דאי בולע בבולו א"כ אמאי מותר לחתולה הא טעם לפגם אסור לכתולה דבשילבא אי אמרינן שאין בו בלוע ק"א משוחו אחי שפיר במ"ש הטי"ו בשם הרשב"א (כ"י שי"ך לו) סי' צ"ט אבל כשבלע בבולו היה לו להיות אסור עכ"ל לכתולה ועי' מחז"ק דבב"י הקילו ולעולם שובלע בבולו. וגם מה שהקשה התיבא מהרשב"א (שם) דאינו בולע רק כדי קליפה לא קשה לפי מ"ש השי"ך בסי' קל"ה סי' ל"א ע"ש. וא"ש א"כ מה שתמה על הדי"מ מהש"ס (עיי' ד"ל ד"ש"ך דבש"ס

ג"כ לא איירי רק מבלי שמכניסו לקיום על הדי"מ מהש"ס (עיי' ד"ל ד"ש"ך דבש"ס כמ"ש השי"ך שם ועיין בהנהגות הטי"ו בדין אחרון שנהיגה כדבריו במ"ך זה במה שסיים ולפי הנהגה דבב"ל ובכתובע שרי משמע שזבוגו בסי' צ"ט דאין בו בלוע רק משוח. ועיין ברתי ופולחן (סי' א ד"ה איבא דלא) שזכותא משמן של גוי דאסור בבבשו בכלי ע"י נע"ש. ואין שום הוכחה לפי משמך בפסקי התוס' בעבדוה וזה פירק אין מעמידין סי' ע"ד דשמן זית עז הודיף ובלע בצונן ע"ש ועוד דדריכת החיזים דאי דבולע דחשיב חריף

לשונא וחולין (וכ"ל דמסיק בטעמא דרי' יהושע משום דגמר פריה פרי וכו' מורשב כמ"ש השי"ך בסי' צ"ן ס"ק ז' ומ"מ כשאינו כ"י דמותר דס"ל משהו דהיינו דבשעה שנעשה כבוש דהיינו אחד מעת לעת והו' נמליץ והשג' על האר"ה (מלל ב דין ח הכלל ל דין ט). ועיין במ"א סי' תמ"ז דהכליעה והפיקמה באין כאחד. והחור"י בהשג"ה (סי' ק) כתב להרי"ן קושית הטי"ו דכבוש מעת לעת לא בא הכליעה והפיקמה בסוף מעת לעת רק בהמשך מעת לעת בלע מעט מעט וכתב הכר"י (סי' א) בהיותו דהיינו כיון שרוב הכליעות בא קודם גמר המעלי"ץ אסור. ואין זו נכון כיון דהכליע שיקדם מעת לעת אין בו שיפור כדי נזנית טעם מה שמסלים לכדי ג"ש הוא בא בגמר המעת לעת שהוא לפגם ומתיב חיזי יאסר. והיותו נראה כהיותו דהטעם שבלע הכלי מהיותו בהמשך המעת לעת נעשה נבילה בחוץ דהוה הכלי דלא שייך סברא דמקושר שמכת החי"ה סי' קפ"ג הניאומו לעיל סי' צ"ב (סי' א) בכבוש דרוקא בבישול שי"ך לומר מקושר ולא בכבוש דעוד דבקום דליכא סי' במה שבוטחו לא שי"ך מקושר במ"ש כסי' צ"ד (סי' ה) ע"ש ואחר כבוד אסור כדמכר סי' ק"ג כשי"ך ס"ק י"ח וני"ג שעדיין לא נפגם ומצטרף לפליטת גוף האסור ולא שייך לומר כיון דגוף האסור פגום אין הנאסר אסור כדמכר סי' ק"ג כשי"ך ס"ק י"ח ועמ"ל ש"ס (סי' ה) וס"ל דשני אסורין משם אחד מצטרפין במ"ש הח"ש סי' ל"א (סי' ה ד"ה כתב הבי"ח) ע"ש ומ"ל נראה דתעיקר כוונתו והשי"ך והמ"א דמותר דקודם מעת לעת לא בלע כלל דאי לא תימא הכי קשה דאי"ך במין במינו לרבי יהודה דאסור במשוח וכן בכל אסורי משוחו יאסר איך בצונן שחתה ממעת לעת אלא דאי בלע כלל קודם מעת לעת. ולענין מה שכתב הטי"ו על האר"ה דהא שהקשה מחבית י"י"ג דמותר לחת בו שרש ותמו הטי"ו דשם הטעם הוא משום דזבוגם לא הניחתי דמונת האר"ה לזכות משם דאינו בולע בכלי ע"י כבוש דאי משוח דאי בולע בבולו א"כ אמאי מותר לחתולה הא טעם לפגם אסור לכתולה דבשילבא אי אמרינן שאין בו בלוע ק"א משוחו אחי שפיר במ"ש הטי"ו בשם הרשב"א (כ"י שי"ך לו) סי' צ"ט אבל כשבלע בבולו היה לו להיות אסור עכ"ל לכתולה ועי' מחז"ק דבב"י הקילו ולעולם שובלע בבולו. וגם מה שהקשה התיבא מהרשב"א (שם) דאינו בולע רק כדי קליפה לא קשה לפי מ"ש השי"ך בסי' קל"ה סי' ל"א ע"ש. וא"ש א"כ מה שתמה על הדי"מ מהש"ס (עיי' ד"ל ד"ש"ך דבש"ס

ג"כ לא איירי רק מבלי שמכניסו לקיום על הדי"מ מהש"ס (עיי' ד"ל ד"ש"ך דבש"ס כמ"ש השי"ך שם ועיין בהנהגות הטי"ו בדין אחרון שנהיגה כדבריו במ"ך זה במה שסיים ולפי הנהגה דבב"ל ובכתובע שרי משמע שזבוגו בסי' צ"ט דאין בו בלוע רק משוח. ועיין ברתי ופולחן (סי' א ד"ה איבא דלא) שזכותא משמן של גוי דאסור בבבשו בכלי ע"י נע"ש. ואין שום הוכחה לפי משמך בפסקי התוס' בעבדוה וזה פירק אין מעמידין סי' ע"ד דשמן זית עז הודיף ובלע בצונן ע"ש ועוד דדריכת החיזים דאי דבולע דחשיב חריף

אמרי ברון

משום דבכ"ז לא שייך דרך ביטול ובמ"ש התוס' בעי"ז והרא"ש והמב"ט בסי"ו וש"ך י"ד סימן רצ"ט. וא"כ איך אם לא היה חידוש גבי בכ"ז מצד היתר כבישה ג"כ אי"א ללמוד ממנו טעם כעיקר. שוב מצאנו בספר ראש יוסף לחולין דף ק"ח שמש"ש בזה דברי רבא שם אבל לא לבד משום דהקושית על הסוגיא בפסחים ונויר שלא דחו מללמוד טעם כעיקר לכ"ז דמשום דחידוש הוא ולפי הנ"ל איך אי לא הוה חידוש בכ"ז לא היה אפשר ללמוד ממנו טעם כעיקר:

אמרי רבי

משום דבכ"ז לא שייך דרך ביטול ובמ"ש התוס' בעי"ז והרא"ש והמב"ט בסי"ו וש"ך י"ד סימן רצ"ט. וא"כ איך אם לא היה חידוש גבי בכ"ז מצד היתר כבישה ג"כ אי"א ללמוד ממנו טעם כעיקר. שוב מצאנו בספר ראש יוסף לחולין דף ק"ח שמש"ש בזה דברי רבא שם אבל לא לבד משום דהקושית על הסוגיא בפסחים ונויר שלא דחו מללמוד טעם כעיקר לכ"ז דמשום דחידוש הוא ולפי הנ"ל איך אי לא הוה חידוש בכ"ז לא היה אפשר ללמוד ממנו טעם כעיקר:

ביאורים

חיים ביארם ס"ט ט) וכאן אקצר. דהא חזינן דמקום למקום לא מחקינן איסורא כמבאר שם במ"א ס"ק כ"ה כאם מילתא למקום אחר ונעטנן דמותר. ולאברה קשה דא"כ גבי חבית ונמצא חומץ דריש נדה (ב) נמי נימא הכי דאם מילתא למקום אחר ונמצא חומץ דלא מחקינן במקום למקום. ועוד דגבי מומין בכחכות (מה) חולק השי"ט בשרות ולא במקום. ועל כרחק צ"ל דלא חלינן האיסור במקום רק במידה דנפיל מעלמא ונוכל לתלות שבמקום או נפל מצמת שבמקום לא מגני דבר זו לפיול חלינן הריעותא במקום זה ודקא ולא מחקינן במקום למקום משא"כ במידה דאיחרע מגופה כמו גבי יין או בהמה שטרפה להו חלינן בהמקום דמגו להא נהא ומה לי הנהם וכל מקום שריא טריפותא עמה כמיש התוס' בנדה דף ב' ע"א ד"ה מעת לעת כ"ו גבי אשה דלא שריע לה לומר במקום למקום אין דכל מקום שהיא נמצאה עמה אלאא דבכל ריעותא דנמצאה עמה שריע להו לכל מחקינן איסור במקום למקום ומשום גבי גבי מומין דחולקיל חלי בשרות לומר נסתתפא שדה חולין דחבר בשרות ולא במקום וכן גבי טבח דומל המוכר ולקח הרישות גורם לחלק.

ולוה נ"ל דדבר שיש להתלות במקום כמו הנא גבי שרץ וכן באי"ז סי' תס"ז (ס"ח) גבי שעורין כשם שלא מחקינן חוקה דהשתא במקום לאקום אפילו למי' דמיל חוקה דהשתא עדיפא חוקה דמיעקרא וכן במקום דאיכא חרתה לריעותא דכ"ע מודו דחוקה דהשתא עדיפא אפי"ה לא מחקינן ממקום למקום בדבר דאית ליה להתלות במקום בן גמי לא במקום חוקה דמיעקרא להיחרו במקום למקום ולא אמרינן אם נבדקה כשם שלא במקום כמו שלא היה באותו פעם כשנבדק במקום אחר כי לא היה במקום זה עד עמשה שלא היה אפילו חוקה במקום למקום דבדק שיש להתלות במקום ודקא שנמצא דאין מועיל חוקה במקום למקום דבדק שיש להתלות במקום ודקא גבי בחולה אמרינן חוקה דמיעקרא כמו שהיה בחולה כשנולדה ה"ע הייתה עד עמשה כיון שאין לו להתלות במקום ואם נבדקה במקום זה ויש לו חוקה מאותו מקום לא אותו דבר שנמצא בו הריעותא או מוגני חוקה ולדבר שניתן במנה קודם שנמצא השרץ מוגני חוקה כמו שהארכינו וביארנו כל זה ביארות ברורות מש"ס ותוספות ופוסקים באי"ז סי' תס"ו (במקום חיים באי"ז סי' ט). ובדבר שבא הספק ע"י אדם לא שריע לומר במקום למקום כמבאר בתשובת צ"ע סי' ת"א:

(ה) כבשר בחלב. ולכשלו אסור תמיד לכשלו היה ספק דאריעותא וכוס כמיש בסי' ס"ט (ס"ט כז) מאי"ה כלל ו' דין ו' ע"ש:

לדבריו מסי' ס"ז סעיף ה' בבשר שנכבש בחומץ דאפילו נהאם הבשר מותר לצלי ואלו כבבש בציר אסור אפילו לצלי בסי' ס"ט סעיף י"ח וכן כבבש במים בסי' ס"ט סעיף ט"ז אלמא דאין לו כבש בחומץ והא אסור שם לאוכלו חי הוא מטעם כיון שנחאדם הרי ענינו ראות שהדם הנוכח ביומנו פירש במקום למקום וכן הרי"ש (חולין פ"ו סי' תתי' במליחה שם. אכן המ"א באי"ז סי' תמ"ז (ס"ט כח) מוזכר בחומץ חוקי: (סעיף ו') בריעבר מותר. עמ"ז ס"ק ד' ויש שם ס"ט ס"ט (כ"ב) וכ"ש בעירוי ודש"ל סוכר דכל שני ועירוי אסור כולו. ועיין ב"יש"ש שכתב דהא דאמרינן בפסחים ע"ז ע"א דהם בחור צונן קולק היינו בחתיכות אבל בדבר צלול שמתערב עליו מכל צד בולע ככולו ע"ש. ובעירוי מועט דאי דגם הרי"ש מודה כדמוכח בפסחים ע"ז גבי נטף מרומבו. ועיין בסי' צ"א (ס"ט כז) שהארכנו לתרץ דעת האוסרין בכ"ש מהא דפסחים הג"ח בטעמים ברידים. והעיקר דמתחאה אין בולע שום חום אפילו כלי ראשון משם שהעירוי על דבר צונן אינו כולו אן מתחאה הצונן כמבאר בסי' צ"ב סעיף ז' בהג"ה רק אם נפל דבר לתוך חם שהחם למשה אפילו הוא חום כ"ש הוא בולע שפיר ומה שכתב בשם רש"ל שאינו מבלית ומבליע אכאז כדומא דדוקא מאיסור צלול בולע אבל מגוש לגוש דצריך להפליט ולהלית אין כח בחום כ"ש. ועש"ך ס"ק ה' ויש שם ס"ט אצל וגם יש פוסקים כר' ובצ"ל דאני"ג דכ"ש אינו מכבש מ"מ מבליע וכן הוא בספר הארר לשי"ך. ע"ש:

(סעיף ג בהג"ה) (ח) אם שניהם חמים. עש"ך דבדבר גוש לעולם דין כלי ראשון יש לו. ועיין בסי' צ"א (ס"ט ט) שהזכחנו שאפילו דבר גוש אינו יכול לבלוע מתחתה רק שאינו מאכד חומו לעינו שאם נפל איסור עליו נאסר ע"ש:

(ו) וספק כבוש. עש"ז ס"ק ג' ועיין הרי"ז (ס"ט א) שהשיגו. ועבר"ז (ס"ט א) שהקשה דלוקי אוחקה דמיעקרא ונמצא השתא נפל וכובר כתבתי לתרץ זה בסי' ע"ז (ס"ט א) ע"ש. אכן לפי התיירן שכתבתי שם אם היה לוקח מתחתית מים קודם שנמצא השרץ והישילו בו תבשיל לא יהיה נאסר ועיין סי' תס"ו באי"ז (ס"ח) דמחוקין איסור מומן לומר כ"ה. וכובר דארכתי שם לתרץ (במקור חידושים):

לא תבשל דהא דאוסרין בשמן מה שחור לציר הוא מטעם כבוש כמבשר ובבשול דהא דדם מפעפע למעלה ולכן הקשה קושטא. אבל באמת מה שאוסרין בשמן מה שחור לציר הוא מטעם מליחה דמליחה מבליע אף להפל ומש"ז אף דמה שלמעלה מהציר אין לו דין כבוש מ"מ הא המליח מרחה ומבליע לחפל משא"כ בשאר כבוש דודא אין חתיכה כבושה יכולה לבליע בחתיכה שלא נכבשה ומה שלמעלה מן המים דין חתיכה כבולה נאל נכבשה יש לו ואף החלין הכבוש בחור המים יכול להבליע בחתה ושבו לא קשה כלל דאין כבישה למה שלמעלה ומה שחירץ הוא ז"ל כדלי הוא לא נחמר תמה מאד דבהרי"א מסיק רמ"א בסי' ק"ה (ס"ט) לאסור במליחה ולא מפליג בין האיסור למעלה או למטה ולא בין כחוש למשך וציר דין מלוח יש לו והרי האיסור המלוח למטה דהא דיכול לאסור למה שלמעלה אפילו בכחוש כיון

שטו כשוקט"ו והואו כמלון הי"ת תמקורו לגול אבל כמקור והי"ת גומס ולאדו כלי שני אלו לרי' לפלטיט מנוס ולהבליע לגוס לון כמ כב"ש גומס לפלטיט ולהבליע ע' וכתוב צו דבר חנוף כ"ע מודו דמבליע כמבאר בס"י ס"ט סעיף ט' אף לפס לרי' לפלטיט מתלה ולהבליע לפס:

(סעיף א [א]) כדי קליפה. ונעורה דבר צלול הדגס עד שמקצו מכל כל כטי"ו אסור כשוקט"ו. ועי' פולונים (ס"ז) ו לפללו למלן למוקד ככל שני טוינו לעינו אם נפל דבר לתוכו אכל אלו יכול לבלוע מתחתה ע' וכן שעריו גולס אלוו בולע מתחתה וכן דגדג גוש שזכרעו עליו כלי לאשון יש לו

חידושי רע"ש

ק"ה (ה) ולא מפליט ומבליע אכאז. עי' פולונים סי' כ"ט (ס"ק כ"ג וסי' כ"ה סק"ו):

ההרות והערות

סדר והנהגות השואל עם הנשאל באיסור והיתר

שפב

חונך לאסור כי אי אפשר לשער בסמ"ך. ויש לי בכאן הערה אחת והנני אבאר בעזרי, בכאונ שאחור זה:

א. זע בזה דיד"ך [סימן] צ"ב סעיף ח' בהג"ה הוא תשובת הדי"ש [כלל כ אות פ] דיעת המשקין כמשקין, ועיין בר"מ פרק שביעי מטומאת אוכלין הלכה ד' דיעת המשקין, משקין, אבל יצת אוכלין כמו חלב המוחין אין יצתו כמותו. א"כ יש לרין טובא אם היה עומד מחבת חלב בצירי"ו למשה חם, ולמעלה עליה סמך כשר, והיציאה עולה, אפילו יד סולדת בו כזיעה, או קדידה עליונה תמה יש להחיר באפשר, דיעת אוכלין אפילו נתבין אין יצתו תמיד. ובש"ת משאת משה [ח"א] חלק יד"ד שאלה ד' דף למ"ד ע"ד העיר בזה לענין לשחות טומי"ן מנר חלב, וכתב אמה שכתב המרדכי פרק כל הבשר [חולין רמז תשט"ז] אסור לערות מכלי שמן לנר חלב ניצוק, ודוקא שעלין שמן היה ניצוק יע"ש. ועיין שו"ע יד"ד [סימן] ק"ה סעיף ג' [בהג"ה] שומן לנר דולק, יע"ש בש"ז [סימן] ו' וש"ך [סימן] יא' ופריי שם:

לח. והשוא ישי לרין בשר יבש שהיה תולין למעלה על גבי מאל"ך, ועשו עולה למעלה, וחבואה חמצה, ולא הריחו ובשלו בפסח כך דחמץ במשהו, י"ל יצת אוכלין אין כמותו. וראינו בשר"ת חכם צבי ד"ל סימן ד', ביי"ש ממאל"ך הביא תשובת הריב"ש [סימן] רנ"ה ויעת חמין כחמין, י"ל במשקין לא באוכלין. ומיחו החם עולה ממש, משא"כ כאן אפשר כולי עלמא מודים אוכלין אין יצת העולה למעלה כמוהו. ועיין חק יעקב הלכות פסח סימן תמ"ב [סימן] ד'. ובש"ת משאת בנימין סימן נט"ן ח"ת הביא תשובת הרא"ש כל עשרים סימן כ"ו, מחבת, הובא ביד"ך [סימן] צ"ב סעיף ח', וצ"ע דהחם יצת משקין, וכאמור. ולדינא יש לענין בזה, ויי"ש חמור מזה:

א. בדין דם יחזיקו איזה דם דבר תורה אסור ואיזה דרבנן אסור, ונפקא מינה להקל בספקין, וכמו שכתבתי בפריי ליד"ד [והנהיגה להלכות מליחה ד"ה והנה] כי דם בכלי ראשון קיל מכלי שני, דבכלי ראשון הוה ספק דרבנן לשער בסמ"ך ספק אם נפל או לאו, מה שאין כן כלי שני אין מבשל כי אם מפליט ומבליע למ"ד הכין אם כן הוה ספק תורה. וכן צירוי שמפסק הקולות חמור מלא נפסק הקולות, כי זה מבשל וזה מבליע כדי קליפה כבסימן ק"ה בש"ך [סימן] ד' ה': ולמ"א באר"ח [סימן] תס"ז אות ל"ג [ד"ה] [ס"א] איננו כן:

ב. קיי"ל דם שבישלו ומלחו דרבנן [סי"ז יוד"ד סימן ט"ז ס"ק כד ובש"ך שם סי"ג מ"ב], ומקלין בספק ציר עיין ש"ך סימן ע"ג [סימן] י"ה, [מן] דוכתי טובא. ודם הנבלע ע"י בבישה חקינו בפריי ליד"ד [סימן] ק"ה בש"ך אות ב' [ד"ה תשובה] דהוה דבר תורה, דכבוש מפליט ומבליע לא מבשל ודם הכבד כתבנו שם [ו]בסימן [ק"ה] [ק"ה] [סימן] ע"ג בש"ך אות י"ד ואות ח"י דם הכבד במולקות שנוה"ג ורוב הסכימו דהוה דרבנן אף פירוש ח"י. דם שבכפופות הוה כנוס ורוב תורה אסור ע"ש [סימן] עג שפ"ש דעת סוף אות יד':

ג. מא. כסימן ט"ו [סעיף א] דם טמאים נמי אסור משום דם, וחיובין → עליו כרת ומלקות, ואם בשלו אילן איסור דם ונשאר איסור טמא מן התורה. דם הנפש כרת, דם האיברים שפירש בלאו [שם סימן] סו סעיף א], ועיין [רמב"ם] בטומאת מת פ"ט [הלכה יב ובסוף משנה] שם אי ספק תורה בכרת מן התורה להרי"מ או לאו כי אם דרבנן. ואין להאריך כאן בזה:

כב. יב וכן כתב הרב בזה ביד"ד כסימן טו [משבחות וזה אות לה ד"ה כתב] יע"ש. [הנהגת מחיר שלמה קלוגר] כב. חוקן יצ"ע גורי יוסף. כד. נראה כוונתו דבש"ך סימן קא ס"ק א' וסימן קי ס"ק ב' מבאר דברים חשובים כגון חתיכה הראויה להתכבד האמורים בהנאה, ונתפס, מפרש הפמ"צ משום דאין ביטול לחצאי, [וכפי זה איחה בדין עבודה זהו לו, א סוף העמוד] וכיון דאין מתבטלן לחצוין באכילה אין מתבטלן ג"כ להחיר בהנאה, וצריך דירן כיון דבשעה שנכתב איסור דאורייתא לא היה ניכר בפני עצמו, מותר ל' התערובות בהנאה. [ליקו"פ מגדים] כה. עיין לעיל אות כד, בה' מזה. כו. כנני יוסף וקלשה הא הפמ"צ כסימן כב שפתי דעת אות י' כתב דקיי"ל דחתיכה נעשית נבלה אף בכדי נטילה גורי קליפה, ורק באיסור דבוק לא אמרין באפשר, כהא יבוא. כז. כוונתו דבמגן אברהם שם משמע, דנפסק הקלוח איסור וכן מצד חומרא מדרבנן, ולפי"ו ברם כהא יבוא אסור מאורייתא. [ליקו"פ מגדים] כח. ועיין לעיל אות כא מזה. כט. וכן הוא בש"ך שם ס"ק ע' ובסימן ע' ס"ק מט. ובתורה נטאת כלל א דין ג'. כס. חוקן יצ"ע גורי יוסף. ועיין עוד בפתיחה להלכות מליחה ד"ה ואכה. ל. כדלעיל אות מ.

ומליחה יש להתמיד בבשר בחלב יותר משאר, וכמו שכתבתי בפריי שם ט"ו בש"ך יע"ש:

א. ואם יי חתיכה נכבשה מעת לעת בחלב והיא ראויה להתכבד, ונתערבה באחיות ונתכשלה אח"כ, למ"ד חתיכה הואיה להתכבד בשר בחלב דוקא הנאסר מן התורה ולא בשר עוף וכבישה, וכמו שכתבתי בפריי ליד"ד [סימן] ק"א בט"ז אות ג' יע"ש, נתבטלה החתיכה, אף דעכשיו ראוי להתכבד מן התורה האיסור, כיון דלא ניכר שעה אחת בטילה, כבסימן ק"ב בט"ז [סימן] י"א וש"ך [סימן] י"ב, ובארי"ח סימן [ול"ד] [שכ"ו] [סעיף ב' וכמצי"א ס"ק ט' דבר שיש לו מתירין, הוא הדין כל דברים החשובים, כדברי"א בפריי ליד"ד בדוכתי טובא [סימן] טט משבחות וזה אות לה ד"ה כתב] ובפתיחה להלכות תערובת [שער התערובות חלק ג פרק ג ד"ה והנה קמת] יע"ש: ואף למ"ד דעוף וכבוש וכדומה מקרי ראוי להתכבד וכמו שכתבתי שם בסימן ק"א בט"ז [אות] ג', יצויר זה דמתחלה מותרת החתיכה בהנאה, ונתבטלה מותרים כולם בהנאה, ולא היה ניכר מעולם לענין התנאה, ועמ"ש שם בסימן ק"א בש"ך [אות] א' [כ] דגם לענין הנאה חתיכה הראויה להתכבד אין בטילה, ובש"ך [סימן] ק"י [סימן] א' [כ] [סימן] דודאי אין ביטול לחצאי יי והבן זה: יצויר עוד, חתיכה צלי אצל האש או רוחת העבירה מעל האש ונשפך עליה חלב קר וכדומה, דבש"ך נאסר כרי נטילה בכחוש כבסימן ק"ה סעיף ד', ה', ונתערבה בטילה, וכרי נטילה אין ראויה להתכבד, ואח"כ נתבטלה עם שאר החתיכות בטילה היא אף דחתיכה נאסרה כולה בבישול, דאין תגלה באוכלין, הואיל ואין ניכר החתיכה ראויה להתכבד מעולם, בטילה היא, ולא דמי לחתיכה שלא נמלחה כסימן ק"ב סעיף ד' [בהג"ה] יע"ש. וכי תקשה לדידן נאסר בצליה כולה כבסימן ק"ה סעיף ד' ה' [בהג"ה], היינו דאין אנו בקאיין איזה מקרי כחוש, וא"כ ספק חתיכה הראויה להתכבד בטילה הוא, כבסימן ק"א סעיף א' בהג"ה. וכי לאמר הא כתב הש"ך שם אות ב' דספק איסור הוה ראויה להתכבד, כבסימן ק"ה סעיף ט', התם איסור תורה, משא"כ כאן חתיכה כחושה וע"ן כל, אלא שאנו מחמירין בסמ"ך דאין אנו בקאיין, והנטילה מדינא והששים תומרא כעלמא כהא יבוא שפיר אמרין ספק ראויה להתכבד בטילה. והבן זה * והיינו למ"ד חלב כחוש הוא. יי, כבסימן צ"ב בש"ך [סימן] ג' והנטילה לא תהיה ראויה להתכבד, עיין ש"ך [סימן] ק"א [סימן] ג' וי"ו. והמורה יענין בזה:

א. כשאר איסורין דבר הנאסר כדי קליפה או נטילה לא אמרין בזה חתיכה נעשית נבלה ודבוק כבסימן צ"ו בש"ך אות ט' יע"ש ט', משא"כ בשר בחלב כהא יבוא, ובפריי [שם] כתבנו מזה וכאן אין להאריך:

א. מה שנוהגין שתולין לייבש בשר למעלה, ולמטה מבטלן חז"ק חלב, הואיל והיציאה אין יד סולדת למעלה, כמבאר בפסקי מהרי"א [חומת הדושן ח"ב] סימן ק"ג הובא ביד"ד סימן צ"ב סעיף ח' בהג"ה, א"כ יש לוהר עכ"פ שירחצו הבשר היטב יפה יפה, כי עכ"פ יש יציה מחלב, אלא כל שאין יד סולדת בו אין נבלע. ודבר דלא אורזיה למכילה בלא הדחה שרי כבסימן צ"א סעיף ב' בהג"ה וכל שכן בשר יבש. ואם נתבשל כך בלא הדחה ותמיד היה עולה והיציאה מחלב אני

יעקב

סימן ז

נארה

מכפרה כמו שבאמרו בסיומן הקודם, ובלאמם הדבר מוכרח מהסוגיות הגל' ואם כן לא תסורין קושימו ביצורם של האדם.

ואין לתרן דמתן. דאמר למכו סביבה יי' ברא כרבי, דמתסקה ישראל לא אמרינן אלא על התמן הקרב ואל על החילק ממנו חלב ודס. דהו אית, דכרי כל מי מייל דמקשה שא"ס מיני' למתן דאמר למכו הקפת כל היראה וחילין בטורה ומהירא העוף, כולוהו תלו בפלוגתא, ואפילו הכי מקשה ומשני דסביבה יי' כמתן דפגני, ואחתי לא מקשה גם מאיפסו זה, ולמיני דסביבה יי' כרבי. ולכן הי' גדלה פשוט יותר דדבדד שהוא של חולין לא שיר כלל איסורא דמתסקה ישראל, ואחי שפיר לעילי עלמא דלא קשה למתן דאמר למכו מאיפסו חלב ודס, דלדידי' דמאורייתא הוא חולין. אין זו עוד איסורא דמתסקה ישראל, ויהי' מזה סביבה להרבות שבחאון בסיומן הקודם דלאורי' הדיות גם כספן של חולין אמרינן למנחם משום איסורין.

זכין כו'. וכן כמד עס בגבג בעלה לאסור משום יואל מן הגבלה יע"ש. דכריי' משגיבס, דוהלו כל מה שמקשה למנחם קבוצה ודאי שפסקו פשוט ו', בפסוק: שאין כס רוח מיים, והדס והחלב של הגבלה והלי דמקשו ממיים, ואין כמד לאסור משום יואל מן הגבלה, בדבדד שילא מקשה ממיים. והוא פלאי. ולפי זה מתיישב קושימו לרבי מהאמת הדס דכרי אפטר להמתן בראשית עד שהמות. אלא דגלאי הכי מקשה לרבי מהקשרות עולה העוף, אי סביבה יי' למנחם. ומתנבחה כדשינין, דלרבי לשיקטו אין כאן קושיא כלל. L

סימן ח

בדין משעקה ישראל ושייר לסיון הקודם

(ב) אבן באמת אין כזה כדי מחוים, דבעל כרחון איסור חלב ודס שאני משאר איסורי הדיות ובמו שגבאל. דכתי' אפילו אם לאמר דבדד איסור של חולין לא שיר יי' איסורא דמתסקה ישראל, הא מיסת מוכרח דאם קרבן הוא, אסור להקריבו אפילו לשם עלים, אף שאין זה הקרבנה, ובמו שאוכחנו מרובע ונרבע, ובמו שבידד סגולין בעל הסגפנות יעקב. ואין זה עומד את פניו, דעילא כיה חייני כבעל חיים, דאפיר גם לשם עלים, לרבי דעילי עלי' דר' אליעזר בריהם (דף ס"ז) ובעל חולין אין לשם עלים בעל חיים למנחם. ובמו שכתבו בסיומן הקודם. וכיון דכשחול קרבן אסור להעלותו למנחם אפילו שלא לשם הקרבנה, היי' מקשה לן כדבייחא דפסחים (דף ס"ה) ובהנחום (דף ס"ו) דתיעלה כוון יי' מאלא מרס הסגפנות שאם נשקר דמו של אדם מתן הי' זה משערין, ומצדדד מנוף כדבייחא דפסחים שם, ובהנחום (דף ל"ד ע"כ) ופירש"י שם, דמקשה זו על הספן הוא בזה, דשחול אירע שנסקר היא זה משערין. ולפי כיל' שרי קשה דאין מבינים זה פאמו לספן איסור, דאם לא שפטר דמו של אדם מתן, הרי הוא זורק דס למנחם שלא לעורר דלאורי' לרבינן, במקום דלא היי' מלוחו כדן. ואף דאם לא נשקר דמו של שום קרבן אין זריקתו עסק וזריקה כלל, הרי מכל מקום לא גרע זריקתו זו מהיכל דזריקתו לשם עלים דלאורי' גם כן באיסורי הדיות למנחם. וכלל.

בסימן הקודם סוכתנו דהא דדרשינן מתסקה ישראל מן המזרח ליראל אין פירשוהו דלאורי' הדיות הוה כק פסול בקרבן, אלא דקרא זה מגלה לן, דלאורי' הדיות האורים גם לגבוה, וגם דבר איסור שהוא של חולין אסור להעלותו למנחם משום איסורי, אפילו למתן דאמר חולין בטורה לאו דלאורייתא, דכל שהוא אסור להדיות אין להעלותו על מנחם יי'. ובקרבן אורח כמי (דף כ"ט) הדבר פשוט בעינו כלי כלי'.

(א) ולכאורה יש לטעות הספין, מסוגיא זו עמלה דכרי (דף כ"ט) שארדדנו זה בסיומן הקודם. דמתולין (דף ל' ע"כ) אמרינן. ורבי מרי דהוי אמרל ודס ורבנן מלוחן כדן שאני, ורבי מרי דהוי יי' דבמלך ודס לא שיר מתסקה ישראל, דאורי' כבידד אלא מרפה דלאסור כולו, אבל בתמן השער קרב כולו, ורבנן סברי דגם במלך ודס שיר איסורא דמתסקה ישראל למתן דאמר למנחם, הא דמוס מרס הקרבנות ומקטרי חלבם למנחם, כיון דלדידוהו איכא במלך ודס משום מתסקה ישראל, אלא דמלוחן כדן שאני, והכא דמאורייתא אין זה קרבן ואין זה מלוחו, אף הוא עמלה למנחם חלב ודס שאני מתסקה ישראל, לדברינן דגם כשחול של חולין איסורי אסורין למנחם, ומה לנו דלמתן דאמר למכו חולין בטורה לאו דלאורייתא, אכתי אסור משום איסור חלב ודס עמלון.

אשר

על כן נראה יי' לומר, דהמלך ודס שאני כוון מכל איסורי הדיות, ואין איסורין איסור כלל למנחם. ולמה דממני מלוחן כדן שאני, אין יסורין למנחם דוקא במקום שמלוחן כדן, אלא דאין כדן עוד כלל דאם דמתסקה ישראל, דמותרין למנחם בכל אופן גם שלא במקום מלוחן, ויאלו כוון מכל שארי איסורי הדיות. ומתנחם דמילתא דכיון דכל שכן קרבן מותרין לן ממיד להקריבה, אין לרין כדן עוד דאם דמתסקה ישראל, שפירשוהו להדיות אסורים גימיה לנו דהאיסורים כמו שם אסורים להדיות אסורים כמו לגבוה ואם כל איסור איסור כפרו חלמי כעס והאסור לגביה כמו להדיות, או דהיי איסור אחר כלי, דכל שאסור להדיות אסור משום זה עמל לגבוה, מזה דבדד עוד לנאן כדברינן איי"ש, אבל על כל עסק קרא דמתסקה ישראל מנחם לן דלאורי' הדיות אמרינן לגטולין ואף מרין כן במלך ודס שפטרנו אסורין למנחם, אחרי שכן מותרין סמיך להקריבין קרבן דאף דקיימין עכשו למימר דכל דבר איסור גם כשחול של חולין שיר כוון איסור לגבוה משום איסורין. ואם כן גם חלב ודס, אף דבמורה

והתוס' הקשו מהקשרות חלב חזיקת הדס דחולין בטורה, [דכשחולא נראה דמס ללמלי עמלה דלאורייתא וכן כמינו נזמיה (דף ע"ז ע"כ) ומירלו דיעלם לשם עלים ולשם מים. אכן ודו רק לפי קושיות מאיסורי חולין בטורה, אבל לפי מה דקשה לן מאיסור דס ומלך עמלון, לא יעלה זה ארובה. דוהלי איסורי הדיות אסורין לגבוה אפילו לשם עלים, דכרי דנרבע ונרבע מותרין לן להדיות כנזמיה (דף ע"ז) דלאורי' לשם עלים לבולי עמלון, ואיסורי הדיות הרי לא בליר איסורי' מכל היי' שמתקטנו מקרלי לגבוה כמו רובע ונרבע ודומיין, דאם לא כן חולד לה סוכתה שפ"ס כירובע ונרבע ובלאסם שמותרין להדיות מואלמכרין קרא לאסורין לגבוה, ולא אסורין למו מקרא דמתסקה ישראל, וכן מן דמקשה שא"ס במתנות. נני מרפה חפסוק יי' דלא איי' מתסקה ישראל, ואם איכא הרי אלעריכו לן כל היי' קרלי יי' היי' דלאסור לשם עלים, אלא כירור דגם איסורי הדיות אסורין לגבוה לשם עלים. והמתקנתו יערק כהו כן

אחיזתו

סימן לא

ש"ת

פו

אוכל. וכן הראה לי פה רופא כימי שמתביש והוא כעץ בעלמא, ונפסל מחמת אונל לגמרי ופקע איסורו לגמרי, וכמו שאמרו בקיבה סי' פ"ט וכמ"ש הר"ן בע"ז ל"ט בטעם הדיחור מהמוסק בנבילה שנתהפכה לדבש לפי שנעשית מחתלה פגום ושרוף וא"א שתיאסר. וכמו שאמרו בחמורה ל"א בביצת טריפה, דלמי גביל הוי עפרא בעלמא, ובחור"ד סי' ק"ג כ' דנבילה שאי"ד לגר אף אם תקן אח"כ פקע איסורו ואלא דמש"כ שם בב"ח וכה"כ צ"ע דכיון שנאסר בהנאה ובכ"ח גם אפרין אסור.

שוב ראיתי גוף השאלה בשו"ת שבר"י הובא בפתיחי תשובה סי' קנ"ה סק"ו שנשאל על מה סמכו העולם לנהוג דיחור לאכול ולשתות דם הנקשר והנתיבש מתוש שקורין באק, שנתיבש בחמה אף בחולה שאין בו סכנה, והשיב דיש לצרד להיחור כיון דנתיבש כ"כ עד שנעשה כעץ ואין בו שום לחלוחית אין בו איסור כלל, ועוד כיון שאין בו דרך הנאותו. וכ"כ הב"י בסי' פ"ט והודרכו הרבא בעקרי הד"ט ובדרכי תשובה שם בד"ן טורק' ומוסק' משום שנעשה עפרא בעלמא.

והראו דבזה שנופד חלק הדם צ"י כעמ"א ונתכסל ונעשה עפרא עדיפא מנידון השבוי שנתיבש הדם שנעשה כעץ, דביבש אפשר דע"י שרי' כמים יחזור להיות דם ראוי לאכילה, יע"ו בנוב"ק סי' כ"ו, ולא כן בנתיבש ע"י כעמ"א. אולם גם הנוב"י שם מסכים דכל דנפסל מאכילת כלב פרוחה תורת אוכל מהם ולא מהני מה שיכולים לחזור ולשרות יע"ו י"ש. וע"י בנוב"י חור"ד סי' נ"ד ע"ד הבאורוישין שעושים מלוגי של בורית חידש שם דבשאינו ראוי לכלב לא מהני מה שראוי לחמץ בו ושארר ראוי לאכילת כלב, ובאחיזתו סי' י"א תמה בזה דהוי מבואר בחוספתא דשארר אינו ראוי לאכילת כלב, והארכתו בזה לחלק דבנפסל מאכילת כלב רק בעומד לכן כמו בשארר הוי כשארר אוכל אדם לחבל ולהחמיץ, אבל בשאינו עומד לכן אע"פ שאפשר לחזק שיהי' ראוי לאכילה נתכסל מחמת אונל לגמרי, אבל בנפסל מאכילת אדם דילפינן מוין נבילה שאי"ד לגר מגוה"כ כל שיכול לשוחקא ולחמץ בה כמה עיסות מש"כ בעור, וישבתי בזה ד' הרי"ף, ויע"ו י"ש בסוף התשובה מש"כ במין הקיבה ובשאר"י פעולות הכימיים שמבדילים ומפרידים שיפסול מאכילת כלב אף שראויים ע"י תקון להיות טעם משובח מ"מ היכא דאינו עומד לכן מחתלה נפקע איסורו.

והרי"ג נראה דאפילו בנפסל מאכילת אדם לבד פקע איסורו וכמש"כ החו"ד יו"ד סי' ק"ג

דכשהבאיש כבר נפקע איסור דנבילה, ואף אם ממתקו ומתקנו אחרי כן לא מהני, וע"י משא"א סי' ע"ה שכ"כ דבשאינים ראויים לאכילה י"ל דקילא משלא כורך הנאותו. והשאג"א שם השיג על השי"ך סי' קנ"ה שפי' דבוי הראב"ה"י לחלכה דבשלא כורך תנא' מותר להתרפאות ולאכול גם גוף האיסור ולד' השאג"א בין באוכלין שאי"ד לאכילה ובין בשלא כורך הנאותן איסורא מיתו איכא ואפילו לרפואה בחולה שאין בו סכנה אסור, ויסודו מר' הרא"ש כפי' כל שעה בחורב קודם זמנו דאף נפסל מאכילת כלב ועפרא בעלמא הוא אסור, ויע"ו כיז אברהם בסי' קנ"ה שם על

נבילה אינו מטמא רק כמשקים טמאים, וע"י ברמב"ם פ"ג מה' מאכ"א דאין לוקין על חלב וביצה טמאה ובהה"מ שם דסמך דין זה למש"כ מבשרם לא תאכלו ובפירוש אמרו בטומאה בהרבה מקומות שאין אלו מטמאים, וע"י במגה"ח מצוה תי"ח שכי' ג"ב דאין לוקין משום נבילה.

בפמ"ג בפתיחה להל' מליחה, כמו בחלב מזה, ואע"ג דאין איסור חל על איסור דם, הא נבילה הוה כולל וגם הא לכשמשלו דפקע איסור דם חל איסור נבילה] וגם יש להעיר כיון דקודם שפירש הדם הוא מיבלע באיברים והוה כבשר כמש"כ החוסי' במעילה י"ז ברי"ה והא אמר ר"י בעודו עם הבשר כבשר השרץ קרינן ב"י כיון שלא פירש מעולם. א"כ ברם נבילה כל זמן שלא פירש הרי חל עליו איסור נבילה דהוה כבשר ממש, א"כ מוכי"ת יפקע, אלא דלפ"ז צ"ע למה לא יטמא דם נבילה דהא בעודו מוכלע באיברים והוי כבשר נטמא משום נבילה, ולמה יפקע אח"כ אם לא דנתלק דדוקא דם הכנוס אינו מטמא, משא"כ כדם האיברים שנבלע גם לכשנפוש מטמא, ודבר זה אינו נראה. שו"י בסי' בית יצחק הארי"ח סי' ל' שההגיש מזההו"ס במעילה י"ז ופלפל בזה בענין דם שור הנסקל, ויש להעיר ג"כ בדם הנפש דהוה יוצא מן החי, ולא מהני כישול, ע"י אחיעזר חו"י סי' ט', וראיתי בשו"ת בשמים ראש סי' רפ"ה שההגיש בזה, וע"י בשו"ת חת"ס סופר חו"י"ד סי' ע' לגבי צלחא דדמא מש"כ הווי איסור תורה.

כ **חרי** נתבאר דמצד דין דם כששלו אין היתר בדבר ללבד ד' חוראשונים ריש בזה איסור תורה יש

בוה ג"כ איסור נבילה, וחשש יוצא מן החי בדם הנפש. ומש"כ מעב"ת לוי' דהוה חצי שעור באיכות, ופלפל בזה בדברים מחודדים, דככה"ג לא הוי לאיצטרופי, הנה גם לפי דבריו לא אדע מרוע לא חוי לאיצטרופי בכדי אכילת פרס בצירוף החלקים הנשארים, דהא כל חלק מדם וחלב יש עליו איסור, א"כ אם יאכל או ישתה בתוך השעור החלקים האחרים שנופרדו על ידי הכימ"י יהי' לשעור שלם של כוית או רביעית דם במלואו עם כל החלקים המורכבים שבהם, אלא שידורש דין זה דחצי שעור באיכות לא שמענו, והשעור הוא רק בכמות, ואם יאכל פחות מכשיעור תמצית בשר של כמה זיתים איסורים יש עליו דין חצי שיעור, והתורה אסרה כל חלק וחלק שנאסר משום דם ונבילה, אף אחרי שנפדו איזה חלק כימי בודאי אסור ולוקין על זה בשעור שלם, וגם מש"כ בטעם הנבלע דאסור לשי' הר"י דאורלייניש משום עשה דהעבירו באש היא רק לריו"ח, אינו נכון. דהוה איסור מיוחד אם נימא דלא חרדי' לאיסורא קמא, ועל עשה דהעבירו באש מוכח דיש בטעם איסור תורה יהי' מאזיה טעם שיהי'. וקושי' גה"ש שם כבר קדמוהו החוסי' רי"ד בע"ז סי' ובאחיזתו חו"י"ד סי' מ' הארמתי בזה ליישב הקושיא, ומש"כ החמב"ם דכל אלו החוטים והקדומין שהם אסורים מר"ת הוא משום רבוי דכל, וכל מה שנתרבה מרבוי יש בו איסור תורה ואין לוקין עליו.

וכמש"כ הו"מ שם.

ג **אולם** העיקר מה שנראה להחזיר בזה לפי שעל ידי הפרדת הכימי מהדם נתיבש לגמרי ונפסל מחמתו

סימן טו

כשרות י"יש לפסח בחזותם אחד, ובדין טעם כעיקר

נכרי כגי בחומס אחד ומכז דדיעבד יט לכמון על זה, וא"כ צניזין הנזכר שיש מניעת שמחת י"יע והטש איזה היו כדיעבד. הימיר השני מנז, כי השובל הוא של, וממויטס העומד שיוצאים שם למזכר הי"יש, והמה צעלמס הם המוויטס על כל דבר משפט על כל דבר פטע מי שעובר על מקיס ומשפטס אשר כזה, וא"כ כיון ששס הוא המשפט היו כמו ערכאות דלג מרעע נכשייהו. הימיר השליסי, שאף אם ינמח שיש לחוש לזיוף, עכ"פ אי אפשר לזייף כולו או רובו שאו כל אדם מרגיש זו מכח הכימ, אלג שיש לחוש שיערב מעט י"יש של חמץ כוך י"יש הרעה של פסח, אי"כ מדאורייתא חד נכרי

תשובה

יהא שלמא רבה, לגביא רבה, ה"ה כבוד אהובי ש"כ מחוזתי, זית שופני, יודי וחביבי הוד המאור הגדול המופלא ומופלג בתורה ובמעלות ומדות, איש חמדות, פ"ה ע"ה כ"ש מודה בעניניו סג"ל.

מכתבו מן י"כ דלג הגיעני, ושמתמי בלאומי מעשה אלצטרוני, וידעמי כי שלוס באלגו. ייעבד ה' עמו כל על להרעות שלומי וכבודו, לגדלו ולגדן חילו, אורח ימים ושעות מיס יוסף לך, כמדת לדקיס וזה מופיין לך, למן.

7 תוך

דצניו זא דר"מ ושאל שאלת חס ומושבותו בצדו, מה שאורה שס צענדלז שפג לפניו אשפקד קודס חג הפסח, להיות כי שס נשכר מכירת הי"יש מכל המדינה לשוכרים נכרים, שגברוהו מן הסדרה יר"ה שלס לצדס נכון הכשות למכור הי"יש ולגורס לא יזיס איש ידו למכור י"יש או להביא ממקומות אחרים י"יש להמדינה. ובשנים העברו השמדלו ממיד היסודים מהסוכרים הג"ל שגמנו להס רשות בכל חג הפסח שיוכלו להביא לזיוך הפסח י"יש מק"ק אמשטרדם, שגששה שס מדגניס שאין צבס משס מיומן, והמה נמנו מכס מוה. וקודס פסח העבר הלך יהודי אחד להפאכטער [סוכר] ואמר לו שהוא יבחוץ לק"ק אמשטרדם וישלמו משס חציס גדול של י"יש העשוי בצכער לפסח ויהיה החצית מחומס וגם כתב הכשר ע"י מאמשטרדם לכל ליד השוכר הנכרי, והוא יתוס כללים קטנים, והיהודי יניח חומתו על כל בלי וכלי וכן ימכור להיסודים בלי קטן מחומס, ובאשר שמתע השוכר כן הוטב הדבר צעניו ושבו לינו דולה לנזן רשות ליהודים להביא לעצמם מאמשטרדם, רק כל הירלה יפוג ויקנה ממנו כללים הקטנים עם החומס. ואמנם על הכלים הקטנים אין עליהם רק חומס אחד, כי השוכר יקטס מאד אם ירצו לעשות חומס בתוך חומס, ויש לחוש שלא ימכור כלל צפסח וגם לא יזן רשות להביא לעצמם, וסס צמדינה אדוקיס בשמיית הי"יש ויהיה להס ממש מניעת שמחת י"יע כל ימי הפסח, וגם יגרוס איזה מן הסדרה, ויפרע שד ישראל באמניע.

→

→

צטיל, ולא נשאר רק איסור דרענן ויאיסור דרענן די בחומס אחד. ואף די"יש של חמץ עם י"יש של פסח חלוקיס צעמס, ומסקנתו הש"ך שס צמי' צ"מ סק"ו דלולנין כמר עעמח והיכא דחלוקיס צעמס צענין מן הסורה ששים דעמס כעיקר, וא"כ הוא הדין צניזין דיין דהוה לג כלל וצענין ששים מן הסורה, וממילג צענין חומס בתוך חומס, דהרי לפי זה הש"ך סומר דברי עצמו, דהרי שס צמי' קי"מ סק"ו הקשה למה סגי צמלב חומס אחד הא מלב עמח הוא איסור תורה, וינמח ליה, כיון דמלב עסור חזר ומלב עמח ירוק אם היה ממליף כולו או רובו מיניכר, וא"כ אינו אסור אלג מדרענן דמין צמינו צטיל צרוב מדאורייתא, עכ"ל הש"ך. וקשה הרי מלב עמח משווה צעמנו ממלב עסור, ואם כן לדין ששים מן הסורה"י. אלג דלוי הא דמסקין צמי' צ"מ דלולנין צמר טעמח, היינו אם הוא משווה הרעה צעמנו, אלג אם הטעם משווה רק קלמ אכמי מוסכב מין צמינו, ומלב עמח משווה רק קלמ מטעם מלב עסור ולכן יצול צרוב מן הסורה כמו מין צמינו. וא"כ הוא הדין י"יש של פסח עם של חמץ הוא רק קלמ משווה צעמס ושמש שוה, היו מין צמינו. אלו סס שערי ההימיר שפסח צרוב מעלמו, ומסקין שאעפ"כ לא יסכים לקנותו אחד זמן איסורו, רק כל אחד יקנה קודס זמן איסורו ויקחנו מיסוף לבתו.

והנה צמה דקיים אפסח. מה שהקשה על הש"ך צמי' קי"מ שכמו שאלב עמח בעל מן הסורה צרוב מלב עסור דהוי מין צמינו ססומר דצרי עצמו שפסק דלולנין צמר טעמח, קושיא גדולה היא. ומה שרלה למרן שפסק דלולנין צמר מעט צעמס, לא ידעמי הפרש צין מעט לרב, כיון דיסבי טעמח אמרינן טעם כעיקר, אם לא שואמר שאין זו כח לזמן טעם מרוב מיעוטו, אלג מי הגיד לו זה. ואם יאמר מדע מן הקושיא, מדהמירובו מכמי הסלמוד בחומס אחד ודלוי ידעו שאינו משווה רק מעט. איני משעב אולי ידעו שאינו משווה כלל צעמנו. אמנם כל אלו דברי נבואות. ואנפ"כ נחמי לג

ורדם מעלמו העמיד צירי דלמות שערי הימיר על שלשה קוטביס. האחד אחס דינר ושמיס האמניע, וזה כי צי"ד ס"י קי"מ ס"א הוצא המסגר, וי"א שא"ל חומס בתוך חומס אלג בשולג אלג במפקדי שעמיד לראות חומתו די בחומס אחד, והפרי חדש הסקיס עם דעה זו. אי"כ צנזון זה ג"כ די בחומס אחד. ועוד שינח שרמ"א בבג"ה שס הביא י"א דלג צענין חומס בתוך חומס אלג צישרלל משוד אלג

ע"א, והרי הרמב"ם [פ"א ממנו ומנה ה"ו] פסק כר"ל, וכן פסק בשו"ע ריש סי' תמ"ב.

הדו"ת השני ממנה דהוה כמו ערכאות ללא מעיב נפשיהו, ג"כ אינו נכון. ואינו אם הסר יעמיד נמיה על הכשר ושלח ימכור בשר רק הפקיד, והשר יעמיד פקיד למכור בשר ולקנות העובר, יהי יהודים מותרים לקנות בשר מהפקיד והוא אם יאמר ששמו יהודי, אמתה. ועוד דאטו לאמתות ערכאות הוא דבר שנוגע להם עצמם, ואטו הערכאות נאמן לקיים שטר שלו שכתוב בו שפלוני חייב לו מעות, הערכאי נאמן להעיד לאחרים לא לעצמו.

ואבגובם היסור הראשון לקמן על הכרי שהביא הממזר להקל במפקיד או לקמן על דמ"א שמחלק בין נכרי לישראל תשור, אלו הקולות יש להם קמיה אם הוא זביעב. ואמנם כל זה אם היה גוף הדבר של ישראל, אבל בעובד דהכא שהוא של נכרי עצמו, הוה ליה כיווי של נכרי שמואל צו"ד סי' קל"א [פשי' א'] שאפי' מותם מן קל"א ומצא מממטרס הוא קולא, כיון שהנכרי הוא קונה הי"ש ומצא מממטרס הוא דומה להדין שהביא הממזר בסי' קל"א שהוא שפיר מרמז. אך הש"ך כתב שם בס"ק ט"ו בשם הב"ח דבזה אין להמיר בחומס אחד, ואף שמקיים שם דמקום שנהגו להקל גם בזה בחומס אחד נהוג, ע"פ. הרי בעובד דידים הוא דבר מדע ולא שפיר היכא דנהוג נהוג. ולכן הדבר קשה להמירו, ובערבט שאפשר לעשות מותם מן חומס לברוך יייר על פי הלכות וחות סביב קשור ויתום וטוב יברוך יייר על וייר הראשון וחות קשור סביב ויתום בחומס אחד, וכהו יכול לעשות בכל לוי וכל אפילו בכלי יומת קנן. ואעפ"כ, אם הכרי האובר מקפיד מהלך והוא תשק איצט גדולה והוא גבדו שיש לחוש על איצט שלו שלא יצא מזה איזה רעות, הניי ומקיים עם רום מעלמו להמיר. ומפני שומר איסור מן ויתום מעלת מותמי כ"ו להכות גם לאמטרס להאב"ד לאמטרס שיקיים עמו בזה. גם טוב להכריז בבהכ"מ ולהודיע לכל היהודים אופן החומס ושכל אחד יקניט היטב בעת שיקח הי"ש מהנכרי אם החומס הוא כן, וכן להודיע להסוכר שודיע לכל היהודים אופן החומס אף הוא. ולכרז הטרהה אקלרי.

דברי ש"ס וממונו הדש"ט.

סימן ס"ז

א. בענין חימוץ בצואת חרגולים ב. לחיחה בחיטין ושעורין

על דבר קושיותיו.
א. מה שהקשה על המדלי' פ"י כל שעה [כמו מקס"ט], לולאת חרגולים אינו ממתיך כמו שגלגל בהמה אינו ממתיך, כדאמרינן במנחות דף ס"ט ע"א חטין שגלגל בקר

תשובה

לכבוד אהובי כ"ד ירדי וחבכי הוב המאור הנודל החכם השלם במעלות ומדות, איש המדות, כ"ש מוד' יוסף גרין אב"ד ור"מ דק"ק עיר חדש.

לדברי מעלמו שמחלק בין שניו טעם הרבה לשניו טעם מעט, ומלאמי שפיון לרעה הרב פרי תואר שנקי' ז"ח סק"ד מסיק כן, דכל דשוה בשמה אלא שחלקים בעטם, אם אינו שניו טעם גמור רק קנה שניו מקרי מין צמינו לענין ציטול צדו, ע"פ. ואעפ"כ אמיהא מי העיד לנו שניו טעם חלב עמא אם הוא שניו רב או מעט.

← ובגוף הדין דחלב פני בחומס אחד, נע"ד דיפה כיון הע"ך דמדאווימא חבל צדו אפילו אם נתן טעם גמור, דאף דאין קי"ל כר"מ וקיעמיה דטעם כעיקר דאווימא, מ"מ הרי ילפינן ממצת או מנעוילי נדרים, לכל מר כדאית לי בפסקים דף מ"ד ע"ב, והיינו באיסורים דכומיישו שהם לאוין שיש בהם מלקוח, אבל חלב עמא אף שהוא פסור מן המורה אין זו מלקוח. ו"ל הרמב"ם צ"ג ממאכלות אסורות ה"ו, אפי"ש שמלב בהמה עממה ובינו עוף עמא אסורין מן המורה אין לוקין עליהם שגמור מבשרם לא חאלנו על הבשר הוא לוקה ואינו לוקה על הציטול ועל החלב, ע"פ. וא"כ אין ללמוד בחלב עמא שיהיה טעם כעיקר מנעוילי נכרים.

← ואף ששם בפסקים בחומס ד"ה אלה לויף מנעוילי נכרים כ"ו, הקשה הר"ר יוסף אף לויף מיר מנעוילי נכרים הא קור ק"ו, ומירן, במדון היו נמי לויים בלועים מין ואסורים למיר. וא"כ הכא נמי י"ל דהיו לויים בלועים מחלב עמא. אבל צאמת אין הידון דומה, דהרי אף דברי הר"ר יוסף ממוהים דערנך ערנא צריך ומי"ל דהולכרזי בכל מדין להגעיל בשביל יין ודלמא בשביל שמה אסורים. ואמנם כבר הריגש בזה פני יהושע שם, וכמו לייטז דריהם, דהרי כל הכלים הנדין הכחוב להגעיל, וכלי כסף והזו אין דרך לשביל שם דבר הנדין ציטול גמור רק דרך לחמם בהם יין או להכניס בהם יין ועומד מעת לעת, וכן משמעות דברי חוסי' צמכת נזיר ל"ו ע"ב. וכל זה לא שרץ בחלב, וא"כ גבי חלב עמא לא אמרינן טעם כעיקר מן המורה רק מדרענא, ולכן כפי בחומס אחד. אבל צממן שטעם כעיקר מן המורה, אין להמיר בחומס אחד, ולכן קשה לקמן על ההימך האמרון של מעלמו. ועוד אפילו לדבריו שהטעם בחלב לפי שאינו שניו טעם גמור, מ"מ צממן אין לקמן על זה, דהרי ארבעה מני מדניה החמך שבהם הוא לקיפה בעלמא, כמעטל צבור או"ח סי' תמ"ב, ואפי"ה מחלקו בו ר"א ורבען [פסקים מ"ג

מנחת ראה, מצוה תנג, להטפל בהבאת הקרבן מחוץ לארץ לבית הבחירה חינוך קצמ

קרי"מ ע"פ דעל ארופים דים גידין ועצמות גלא צטר פניאל ליה למועי דהעמלים לאסור זיין ורועטן [חולין קי"ז ע"פ] וכן מן ליבא קרל לאסור, עמלא דזוי אבר לענין עוממלא, והקטר אינו פירי אימי יעיל לפלפל סה, דהעמלים לאסור וכו'. גני ישראל נאמרו, כן כתב ספרו כרמי ופלוני כפי ומועל למקום אימי קרי"מ, ודין זה דען מן חייב על כל שהוא כולי עמלא מ"פ [פלוני מות ו'] ועינן כסנהדין י"ע ע"פ וצ"מ פ"ט ממלכס היי יעוליס למקום כן, אף נאמן לקוצרים למינינן מי אולפ מדיי וכו', מ"מ ולאס מחזירים על דס מן הואי ועי"פ צד"י ורבי"ן, זיין דילפא כיון דלישראל אסור בכל שהוא מממא מי

שיעור מן האורה לא סיין מי אולפ מדיי וכו' ומייב סבן מן, עיין בחולין ל"ב ע"פ גמסין ד"ה אמו וכו', שכמטו כן, ועיין בסוגיא דפן נט כסנהדין י"ע ע"פ וצומי' עס ד"ה ליבא.

עוד מעמל דנכרייט סס בחולין לקוצרים דנכרייט מינו חייב על אבר מן חמי רק נמשכו צטר וגידים ועצמות, לא ככרי"מ דזויי צלל שואל, עי"פ. והנה האמתו צמיתר זה כמה פנימים [מזה י"ע אום ה'] פכרס מהכרי"ע ועכרי"ו מן לג לקוצרים לגי' שמעון דזייע על כלשהו סוכר נמי דלאל כדכך אפילע לוקין או אסור מן האורה, אי"פ לעינט הכרי"מ דען מן מוהר ען כלשהו, חייב נמי על שלל כדכך אפילע, והנה ככר כמזנו [לעיל אום ה'] דיערל פטור שלל כדכך אפילע, ודיוע דדעמ הרבה מוקסיס דשלא כדכך אפילע אטו אסור מוכס והצדדים עמיקוס, אי"פ להרי"ע דזייטו סוכר הסכרל מי אולפ מיי, און סבי נמי דען מן חייב וערכל און מן אסור מוכס, אף לפי מה שמענו לעיל דכולי עמלא, אף הסוצים הסכרל דמי אולפ מיי, מ"מ יעוליס לקטור דען מן חייב על כלשהו כיון דנכרי"ע לשערל אסור מממא חלי שיעור, וצומת על ידי זה מסמקי דען מן חייב על שלל כדכך אפילע וישרל פטור, אי"פ מי אולפ מיי וכל כדכך לכן מן נמי מוהר, וצומת כיון דמיי שיעור אסור, דמיי ישרל יס מילוק דמיי שיעור זה כזה, ויצי ישרל יס מילוק דמיי שיעור אסור מן האורה, ושלל כדכך אפילע מוהר, אי"פ גני מן סס נאמרו דמייי בגל שהוא על כרכן יהיה מוהר גם על שלל כדכך אפילע, וצומת מי אולפ מיי וכו', ואין לך לפטר יוהר, ודי למיכמס דמייא וצומי לך לענור.

גורגה אסור זה בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות.

ועובר על זה ואכל אבר מן החי או כותה ממנו בענין שזכרנו חייב מלקות. וזאת אחת מן השבע מצוות שהן על כל בני העולם בכלל, אבל מכל מקום חילוק יש בפרטי המצוה בין ישראל לשאר האומות, והכל כמו שכתבנו בסדר וישמעאל יתור לא העשה א' סימן כ"ה [מצוה כ"ט]. ומן הדומה שהחייב לשאר האומות כאבר מן החי בין בטהורים בין בטמאים, וכן הורה זק"ן.

מצוה להטפל בהבאת הקרבן מחוצה לארץ לבית הבחירה
(א) להביא אל בית הבחירה ולהקריב שם מה שנוהגים נפשנו בהטאת ואשם ועולה ושלמים, ואף על פי שהבהמות הן בחוצה לארץ הובה עלינו להביאם אל המקום הנבחר, ועל זה נאמר [דברים י"ב, כ"ט], רק קדשין אשר יהיו לך ונדריך תשא ובאת. ואף על פי שכתבנו מצוה להקריב כל קרבן בבית הבחירה כמו שכתבנו בסדר זה [מצוה ח"ט], אף על פי כן באה לנו מצוה מיוחדת על קרבתו חוצה לארץ, וכן הוא בספרי [כאן]. רק קדשין, אינו מדבר אלא בקדשי חוצה לארץ, להודיענו עליהן מפני שהשורר בהן מרובה מבקדשי הארץ שהן קרוצים אל הבית יתור.

י' עיין מניח את ידו ואומר, יא יי"ט פ"ט ממלכס היי"ט, ומה בפועל החכמה, הו הוא שיש עירוב בחילוק קרב עמי דבין מן לכייע מוהר על המסמים כמחזרים, וצומי איצטריך ויכני פחותא וכו'. ועיין ש"ך כאן ספ"ה.

תנג, חתא, וזאת עשה ו'. רוב"ט שישן פ"ה, הרבות תשעס התרבות פ"ה י' ט"ז ע"פ פ"ה.

ועולה ושלמים וכו' בחוצה לארץ וכו', ומלאו כח מטהם ועולה ואשם ושלמים, ומעטת הקרבתו י"ט, ומה כרי"מ, וכן מלות עשה ליהוה כל אדם מעטל ומציל קרבתו כהנה עמון לארץ וכו', ומכאן אכספ משנה, וזרין עסמ למי פירט דצ"ט

הכסף משנה, וזרין עסמ למי פירט דצ"ט

הכסף משנה, וזרין עסמ למי פירט דצ"ט

הכסף משנה, וזרין עסמ למי פירט דצ"ט

הכסף משנה, וזרין עסמ למי פירט דצ"ט

הכסף משנה, וזרין עסמ למי פירט דצ"ט

הכסף משנה, וזרין עסמ למי פירט דצ"ט

הכסף משנה, וזרין עסמ למי פירט דצ"ט

הכסף משנה, וזרין עסמ למי פירט דצ"ט

הכסף משנה, וזרין עסמ למי פירט דצ"ט

